

KENT KONSEYİ ÜYELERİNİN TEMSİL VE KATILIM AÇISINDAN KENT KONSEYİ ALGISI: GAP BÖLGESİ ÖRNEĞİ

The City Council Perception of The City Council's Members in Terms of Representation and Participation: The Sample for GAP's Region

Doç.Dr. İ. Ethem TAŞ

Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi, İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi, Kamu Yönetimi Bölümü, Kahramanmaraş/Türkiye

Arş.Gör. Yeter ÇİÇEK

Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi, İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi, Kamu Yönetimi Bölümü, Kahramanmaraş/Türkiye

Taş, İ. E. & Çiçek, Y. (2017). "Kent Konseyi Üyelerinin Temsil Ve Katılım Açısından Kent Konseyi Algısı: GAP Bölgesi Örneği", Vol:3, Issue:16; pp:368-390 (ISSN:2149-8598)

ARTICLE INFO

Article History

Makale Geliş Tarihi

Article Arrival Date

01/10/2017

Makale Yayın Kabul Tarihi

The Published Rel. Date

15/11/2017

Anahtar Kelimeler

Kent Konseyi Algısı, Temsil ve Katılım, GAP Bölgesi

Keywords

The City Council Perception, Representation and Participation, GAP's Region

ÖZ

Türkiye’de 2005 yılında oluşturulan 5393 sayılı Belediye Yasasında öngörülen Kent konseyleri, kentteki tüm aktörleri bir araya getirerek kentin sorunlarını tespit edip bu sorunlara çözümler üretme, bu yönde kararlar alma, yönetsel katılımı sağlama ve demokrasinin gelişimine katkıda bulunma gibi temel misyonlara sahip olmanın bilinci ile hareket edecekleri beklenen yapılardır. Ancak kuruldukları günden beri özellikle henüz çok yeni kurumlar olmaları, çoğu ilde yasal zorunluluk olmasına rağmen hala mevcut olmamaları, işlev konusunda sıkıntılar yaşaması, halkın böyle bir temsil ve katılım mekanizmasından haberdar olmaması kent konseylerinin temel problemleri arasında sayılabilir. Bu problemler çeşitli araştırmalara konu olmuş ve doğruluğu saptanmıştır. Bu araştırmalar temel alınarak, kent konseylerinin, temsil ve katılım noktasında mevcut durumları ve kent konseyi üyeleri tarafından nasıl algılandıkları bu çalışmanın temel amacını oluşturmaktadır. Çalışma kapsamında, ankete katılan GAP Bölgesindeki kent konseyi üyelerinin genel profili çıkarılmış ve kent konseylerine yönelik temsil ve katılım hakkında görüş ve yaklaşımları belirlenmiştir.

ABSTRACT

The city councils are provided in 5393 numbered Municipality Law which was done in Turkey in 2005, the major missions which are imposed to this structure in Turkey are to develop the democracy, to find solutions for the problems of a city by collecting all of factors in the city and by determining on them, to make decisions on this purpose and to provide the maximum participation. However, the following issues can be indicated as the main problems of the city councils that; they have especially been very new institutions since their establishment, they haven't still been available although they are statutory obligation in many cities, they have got problems for the functions, the people aren't informed of such a representation and participation mechanism. These problems have been mentioned in various searches, and their accuracy was determined. On the base of these searches, the following cases make the main goal of this study; the current situations of city councils at the point of representation and participation, and how they are perceived by the members of city councils. Within the scope of this study, the general profile of the city councils' members in GAP's region who participate in the survey is provided, and their view and approaches on the representation and participation related to the city councils are considered.

1. GİRİŞ

Çalışma, GAP Bölgesindeki kent konseyi üyelerinin temsil ve katılım doğrultusunda kent konseyi yapılarına yönelik görüş ve yaklaşımlarını ele alıp incelemektedir. Çalışmada, dünyada hızlı bir yükselişe geçen ve demokratikleşmenin temel niteliklerinden sayılan temsil ve katılımı aracısız gerçekleştiren kent konseylerine ilişkin kavramsal çerçeve detaylı bir şekilde verildikten sonra bu kapsamda kent konseylerinde temsil ve katılım olgusu tartışılmaktadır. Daha sonra **çalışmanın temel amacı** olan GAP Bölgesindeki kent konseyi üyelerinin temsil ve katılım noktasında kent konseylerini nasıl algıladıkları kent konseyi üyelerine uygulanan anket ile ortaya konulmaya çalışılacaktır.

Alan çalışması için GAP Bölgesinin seçilme nedeni ise:

- ✓ GAP Bölgesinde akraba, aşiret ve köy yapısının bireysel davranışların önüne geçmesi ve kişileri ait oldukları bu yapılarla özdeşleştirmesi,
- ✓ Bu durumun kişilerin davranışlarının toplumsal ilişkilerinin bireysellikten öte, ait oldukları topluluk düzeyinde olmasına sebep olması,
- ✓ Buna bağlı olarak kişilerin özgün davranış ve siyasi katılımlarının farklılık göstermesidir (www.gap-ep-kitapciği.tr).
- ✓ Ayrıca Türkiye'nin 7 bölgesinden biri olan GAP Bölgesinin diğer bölgelere nispeten sosyo-ekonomik gelişmişlik bakımından görece olarak geri durumda olması ve bölgede yer alan 9 ilin de kendi içerisinde farklı sosyo-ekonomik ve kültürel yapıları barındırmasıdır.

Çalışmanın kapsamı; GAP Bölgesindeki Gaziantep, Kilis, Adıyaman, Şanlıurfa, Diyarbakır, Mardin, Batman, Siirt ve Şırnak illerindeki kent konseyi üyeleriyle sınırlıdır. Ayrıca çalışma, kullanılan örneklem ile sınırlıdır.

Çalışmanın yöntemi olarak; literatür kısmı yerli ve yabancı kaynaklardan faydalanılarak ifade edilmiştir. Ayrıca çalışmanın alan uygulamasının yer aldığı bölümde ise; GAP Bölgesi ölçeğinde 9 ilde (Gaziantep, Kilis, Adıyaman, Şanlıurfa, Diyarbakır, Mardin, Batman, Siirt ve Şırnak) kent konseyi üyelerine uygulanan anketlerden elde edilen veriler SPSS programıyla değerlendirilmiş olup, betimleyici bir analiz yanında, bazı soruların 9 il kapsamında detaylı sonuçlarını görmek için hipotezler oluşturulmuş, sonuçların ANOVA ve Kruskal Wallis H-Testi yoluyla analiz edilmesi yöntemi uygulanmıştır.

2. KENT KONSEYLERİNE GENEL BİR BAKIŞ

Kent Konseyleri, toplumun demokratikleşmesine hizmet eden, halkın temsil gücünü artıran en önemli katılım araçlarından biridir. Konsey, kentteki tüm paydaşları bir araya getirerek, tüm kenti kucaklayan bir 'ortak akıl' oluşturulmasını amaçlayan, kentine sahip çıkma, aktif katılım ve çözümde ortaklık gibi ilkeler çerçevesinde, kentleri sürdürülebilir geleceğe taşıyan bir ortaklık modeli ve yönetim mekanizmaları olarak kabul edilmektedir (Bulut, 2013: 85). Ayrıca Kent Konseyleri, sivil toplum kuruluşlarının, kamu ve özel sektör kesiminin temsilcilerinin birlikte temsil edildiği ve farklı aktörler arasında ortak bir işbirliğinin sağlanabildiği yapılar olarak da tanımlanmaktadır (Hatam, 2012: 42). Bir başka tanıma göre ise Kent Konseyleri, herkesin görüşlerini açıklama fırsatı bulabileceği bir platform olarak da ifade edilmekte, en önemli işlevi; kentteki tüm aktörleri bir araya getirerek, tüm kent için bir platform oluşturmak ve kentin kalkınma önceliklerinin ve sorunlarının tanımlandığı ve tartışıldığı demokratik platformlar olmaktır (Emrealp, 2005: 65). Özellikle yerel halkın yerel nitelikteki ihtiyaçlarının belediye meclisinin gündemine alınmasında önemli bir işlev görebilmektedir.

Günümüzde geçerli olan yasal mevzuatta ise Kent Konseyinin şu şekilde tanımlamaları yer almaktadır: Kent Konseyleri, 3 Temmuz 2005 tarih ve 5393 sayılı Belediye Kanunu ve 2006 tarih ve 26313 sayılı Kent Konseyi Yönetmeliği'ne dayanarak oluşturulmuş yapılardır. Türkiye'nin çeşitli kentlerinde uygulanmakta olan "Kent Konseyleri" 5393 sayılı Belediye Kanununun 76. maddesine göre '*Kent Konseyleri; kent yaşamında; kent vizyonunun ve hemşehrilik bilincinin geliştirilmesi, kentin hak ve hukukunun korunması, sürdürülebilir kalkınma, çevreye duyarlılık, sosyal yardımlaşma ve dayanışma, saydamlık, hesap sorma ve hesap verme, katılım, yönetim ilkelerini hayata geçirmeye çalışan kurumlardır. Belediyeler, kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşlarının, sendikaların, noterlerin, varsa üniversitelerin, ilgili sivil toplum örgütlerinin, siyasi partilerin, kamu kurum ve kuruluşlarının ve mahalle muhtarlarının temsilcileri ile diğer ilgililerin katılımıyla oluşan kent konseyinin faaliyetlerinin etkili ve verimli yürütülmesi konusunda yardım ve destek sağlar. Kent konseyinde oluşturulan görüşler belediye meclisinin ilk toplantısında gündeme alınarak değerlendirilir. Kent konseyinin çalışma usul ve esasları İçişleri Bakanlığınca hazırlanacak yönetmelikle belirlenir*' şeklinde ifade edilmektedir (5393 Sayılı Belediye Yasası, md. 76). Belediye yasası burada kent konseyinin işlevinin neler olduğunu belirtmiş, kent konseyleri ile ilgili herhangi bir tanımlamaya gitmemiştir (Göktürk, 2007).

İlk tasarımları YG21 Programı ortaklarının katkıları ile hazırlanan ve daha sonra da İçişleri Bakanlığı tarafından yeni şekli verilen Kent Konseyi Yönetmeliği, 8 Ekim 2006 tarihinde yasal olarak yürürlüğe girmiştir. Kent konseyinin tanımı ise 2006 yılında oluşturulan Kent Konseyi Yönetmeliğinin 4. maddesinde şu şekilde ayrıntılı olarak tanımlanmaktadır: '*Kent Konseyi, merkezi yönetimin, yerel yönetimin, kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşlarının ve sivil toplumun ortaklık anlayışıyla, hemşehrilik hukuku çerçevesinde bulunduğu; kentin kalkınma önceliklerinin, sorunlarının, vizyonlarının*

sürdürülebilir kalkınma ilkeleri temelinde belirlendiği, tartışıldığı, çözümlerin geliştirildiği ortak aklın ve uzmanlaşmanın esas olduğu demokratik yapılar ile yönetim mekanizmalarını ifade etmektedir (Kent Konseyi Yönetmeliği, md. 4).

İlerleyen dönemlerde Kent Konseyi Yönetmeliği'nde halkın katılımını engelleyen değişikliklerin iptali ile ilgili olarak, Danıştay 8. Dairesi 22.05.2008 tarihinde yönetmelikteki bazı düzenlemeleri iptal etmiştir. İptal edilen maddeler; çoğunlukla genel meclisteki temsille ilgili olup, meclis üye tam sayısının yüzde 30'unu geçmemek üzere, belediye meclisinin ve il genel meclisinin kendi üyeleri arasından seçeceği temsilcileri Kent Konseyi üyesi yapan maddelerdir. Ayrıca, bu maddeler arasında belediyenin içinde bulunduğu seçim bölgesindeki milletvekilleri ve teşkilatını kurmuş siyasi partilerden TBMM'de üyesi bulunanların katılımı da yer almaktadır (Yıldız, 2010: 67).

Yönetmeliğin yürürlüğe girmesinden sonra, Kent Konseyine katılan aktörlerin yaşadıkları çeşitli sıkıntılardan dolayı 2008 yılında İçişleri Bakanlığı Mahalli İdareler Genel Müdürlüğü tarafından, Kent Konseyi Yönetmeliği'nin gözden geçirilmesi ve gerekli değişikliklerin yapılması amacıyla bir çalışma başlatılmıştır. Daha sonra 2009 yılında yönetmelikte birtakım değişikliklere gidilmiş ve 'Kent Konseyi Yönetmeliği'nde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik' 6 Haziran 2009 yılında yürürlüğe girmiştir.

Yapılan önemli değişiklikleri şu şekilde ifade etmek mümkündür (Yıldız, 2010: 68, Dur, 2011: 169-170, 8 Ekim 2006 Tarihli Kent Konseyi Yönetmeliği, 6 Haziran 2009 Tarihli Kent Konseyi Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik):

Kent Konseyi Yönetmeliğinin 5. maddesine göre; *"Kent konseyleri belediye teşkilatı olan yerlerde, mahalli idareler seçimlerinin sonuçlarının ilanını takip eden üçüncü ayının ilk haftasının ilk mesai günü, 8 inci maddede belirtilen kişi ve kuruluş temsilcilerinin katılımı ile kurulur. Kent konseyi genel kurulu ilk toplantısını, belediye başkanının çağrısı üzerine belediye başkanının başkanlığında yapar ve bu toplantıda, genel kurul dışındaki organların seçimi yapılır."*denmektedir.

Yönetmeliğin son hali olan Kent Konseyi Yönetmeliği'nde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik'e göre ise genel kurul dışındaki organlar belirtilmek suretiyle eklenmiştir. Buna göre *"toplantıyı idare etmek üzere üyeleri arasından en az üç kişiden oluşan divan kurulunu seçer. Divan kurulunun oluşturulmasından sonra, kent konseyi yürütme kurulu ve kent konseyi başkanı seçilir."* şeklini almıştır.

Kent Konseyi Yönetmeliğinin 6.maddesine göre; *"Sürdürülebilir gelişme sorunlarının çözümüne yönelik uzun dönemli bir planın hazırlanması ve uygulanmasını sağlamak"* yer almaktadır. Bu maddeye yeni yönetmelikle birlikte ek olarak *"sürdürülebilir gelişmenin sağlanması"* da eklenmiştir.

Kent Konseyi Yönetmeliğinin 8. maddesine göre; *"Mahallin en büyük mülki idare amiri veya temsilcisi, Belediye başkanı veya temsilcisi, Sayısı onu geçmemek üzere illerde valiler, ilçelerde kaymakamlar tarafından belirlenecek kamu kurum ve kuruluşlarının temsilcileri, Beldede teşkilatını kurmuş olan siyasi partilerin temsilcileri, Kent konseyince kurulan meclis ve çalışma gruplarının birer temsilcisi"* aynı şekilde kalmıştır. *"Kamu Kurumu niteliğindeki meslek kuruluşları, sendikalar, noterler, baro, kooperatifler, birlikler, konuyla ilgili dernek ve vakıf temsilcileri"* diye sıralanmaktadır.

Yeni yönetmelikle birlikte 'kooperatifler' temsilciler arasından çıkarılmıştır. Ayrıca *"Belediyenin içinde bulunduğu seçim bölgesi veya bölgelerinin milletvekilleri, Meclis üye tam sayısının yüzde 30'unu geçmemek üzere, belediye meclisinin kendi üyeleri arasından seçeceği temsilcileri, Meclis üye tam sayısının yüzde 30'unu geçmemek üzere, il genel meclisinin kendi üyeleri arasından seçeceği temsilcileri, Belediye başkanının çağrısı üzerine toplanan muhtarların, kendi aralarından seçecekleri en fazla 10 temsilci, Büyükşehir kent konseyine (g) bendinde belirtilen siyasi partilerden TBMM'de üyesi bulunanların ve (h) bendinde belirtilenlerin varsa en üst kuruluşlarının birer temsilcisi"* olan aktörler de çıkarılmıştır (md. 8).

Kent Konseyi Yönetmeliğinin 9. maddesine göre konseyin organları; *"Genel Kurul, Yürütme Kurulu, Meclisler ve çalışma grupları"* olarak belirtilmiş, yapılan yeni yönetmelik ile *"Kent Konseyi Başkanı"* da organlar arasında sayılmaktadır.

Kent Konseyi Yönetmeliğinin 10. Maddesine göre;

"Genel kurul, kent konseyinin en yetkili organı olup yılda iki kez toplanır. Genel kurul belediye meclisi birinci başkan vekilinin, bulunmaması halinde ikinci başkan vekilinin başkanlığında 8 inci maddede belirtilen kent konseyi üyelerinin katılımı ile toplanır. Genel kurul; genel kurulun, yürütme kurulunun,

meclislerin ve çalışma gruplarının seçim ve çalışma esaslarını, bu Yönetmelik hükümlerine aykırı olmamak kaydıyla, çalışma yönergesi ile belirler.” Yeni yönetmelikle birlikte bu madde içerik bakımından genişletilmiş ve şu şekilde son halini almıştır;

“Genel kurul, kent konseyinin en yetkili organı olup 8 inci maddede sayılan üyelerden oluşur. Genel kurul, her yıl ocak ve eylül aylarında yapacağı iki toplantıdan az olmamak üzere, üyelerin salt çoğunluğu ile toplanır. Genel kurula kent konseyi başkanı başkanlık eder. Başkanın bulunmaması halinde yürütme kurulunun en yaşlı üyesi toplantıya başkanlık eder. Genel kurul; yürütme kurulunun, meclislerin ve çalışma gruplarının seçim ve çalışma esaslarını, bu Yönetmelik hükümlerine aykırı olmamak kaydıyla, çalışma yönergesi ile belirler.”

Ayrıca Kent Konseyi Yönetmeliğinin 11. maddesine ek olarak Kent Konseyi Başkanı hakkında bilgiler de eklenmiştir. 11/A olarak düzenlenen yeni yönetmelik şu şekildedir (md. 11/A); *“Kent konseyi başkanı genel kurul tarafından seçilir. Kent konseyi başkanının görev süresi, yürütme kurulunun görev süresiyle paralel olmak üzere ilk dönem için iki yıl, ikinci dönem için üç yıldır. Kent konseyi başkanının seçimi için ilk oylamada üye tamsayısının üçte iki ve ikinci oylamada üye tamsayısının salt çoğunluğu aranır. İkinci oylamada salt çoğunluk sağlanamazsa, bu oylamada en çok oy alan iki aday için üçüncü tur oylama yapılır. Üçüncü oylamada en fazla oyu alan aday, başkan seçilmiş olur. Kent konseyi başkanının seçimi, kent konseyinin ilk toplantısının birinci birleşimde tamamlanır. Kent konseyi başkanının izin, hastalık veya başka bir sebeple görevi başında bulunmadığı hallerde, bu süre içinde kendisine yürütme kurulunun en yaşlı üyesi vekâlet eder.”*

Yönetmeliğin 14 üncü maddesinden sonra gelmek üzere aşağıdaki 14/A maddesi eklenmiştir (md. 14/A). *“Genel sekreterlik Kent konseyi genel sekreteri, belediye başkanı tarafından önerilen üç aday arasından yürütme kurulu tarafından seçilir. Kent konseyi genel sekreteri, 6. maddede belirtilen görevlerin yerine getirilmesini koordine eder. Meclisler, çalışma grupları ve benzeri yapılar arasındaki çalışma uyumunu ve koordinasyonu sağlar. Genel sekreter, kent konseyi başkanına ve yürütme kuruluna karşı sorumludur.”*

Kent Konseyi Yönetmeliğinin 15. maddesinde yer alan sekreteryaya işlerini yürüten personelin yürütme kuruluna karşı sorumlu olması yetkisi kaldırılarak yeni yönetmelikte bu yetki genel sekretere verilmiştir.

Bu şekilde ifade edilen tüm değişikliklerle birlikte Kent Konseylerinin daha işlevsel hale geleceği düşünülmektedir. Çünkü yönetmeliğin ilk hali ile konseyde meclis yapılanması hâkim olduğu görülmekte ve bu tür bir meclis yapılanması ile halk doğrudan sorunlarını dile getirmek yerine dolaylı temsilcileri ile sorunları dile getirmekteydi. Bu tür bir yapılanmanın zaten belediye ve il genel meclisinde olduğu düşünüldüğü zaman Kent Konseylerinin gereksiz bir yapılanma olduğu düşünülmektedir. Ancak ‘Kent Konseyi Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik’ ile Kent Konseylerinin genel amacı olan hemşehrilerin bizzat mecliste yer alması durumu etkinlik kazanmış ve Kent Konseyleri daha işlevsel hale getirilmeye çalışılmıştır (Yıldız, 2010: 71).

2.1.Kent Konseylerinin Görevleri ve Çalışma İlkeleri

Kent Konseylerinin belirlenen görevleri temsili güçlendiren bu katılımcı mekanizmanın kuruluş amaçlarını, hedeflerini ve işlevlerini yansıtacak şekilde, Yönetmelikte geniş bir çerçeve ile dile getirilmiştir. Kent Konseyinin, her biri ayrı bir önem ve öncelik taşıyan görevleri, Konseyin çalışma ilkeleri ile bütünlük taşıyacak şekilde oluşturulmuştur (Emrealp, 2010: 23).

Kent Konseyleri’nin görevleri Kent Konseyi Yönetmeliği’nin 6. maddesinde şu şekilde sıralanmıştır (md. 6):

- a)Yerel düzeyde demokratik katılımın yaygınlaştırılmasını, hemşehrilik hukuku ve ortak yaşam bilincinin geliştirilmesini, çok ortaklı ve çok aktörlü yönetim anlayışının benimsenmesini sağlamak,
- b)Sürdürülebilir gelişmenin sağlanması ve bu konuda ortaya çıkan sorunların çözümüne yönelik planların hazırlanması ve uygulanmasını sağlamak,
- c)Kente ilişkin temel stratejiler ve faaliyet planlarının belirlenmesinde, uygulama ve izleme süreçlerinde tüm kenti kapsayan ortak bir aklın oluşturulmasına katkıda bulunmak,
- d)Yerellik ilkesi çerçevesinde katılımcılığı, demokrasiyi ve uzlaşma kültürünü geliştirmek, Kentin kimliğine ilişkin tarihi, kültürel, doğal ve benzeri değerlere sahip çıkmak ve geliştirmek,

- e) Kent kaynaklarının etkili, verimli ve adil kullanımına katkıda bulunmak,
- f) Sürdürülebilir kalkınma anlayışına dayalı kentin yaşam kalitesini geliştiren, çevreye duyarlı ve yoksulluğu giderici programları desteklemek,
- g) Sivil toplumun gelişmesine ve kurumsallaşmasına katkıda bulunmak,
- h) Çocukların, gençlerin, kadınların ve engellilerin toplumsal yaşamdaki etkinliklerini arttırmak ve yerel karar alma mekanizmalarında aktif rol almalarını sağlamak,
- ı) Kent yönetiminde saydamlık, katılım, hesap verebilirlik, öngörülebilirlik ilkelerinin uygulanmasına katkıda bulunmak,
- i) Kent konseyinde oluşturulan görüşlerin değerlendirilmek üzere ilgili belediyeye gönderilmesini sağlamaktır.

Kent Konseyi Yönetmeliğinin 6. maddesine bakıldığında Kent Konseylerinin geniş anlamda görev yükledikleri görülmektedir.

Kent Konseyleri'nin çalışma ilkeleri Kent Konseyi Yönetmeliği'nin 7. maddesinde belirtilmiştir. Yönetmeliğin 7. maddesine göre Kent Konseyleri'nin çalışma ilkeleri şunlardır;

- a) Yerel Gündem 21 süreci kapsamında, kentine sahip çıkma, aktif katılım ve çözümde ortaklık ilkelerinin bütünlüğünde, kentlerin yaşanabilir bir geleceğe taşınmasına katkıda bulunmak,
- b) Türkiye Cumhuriyeti Devletinin imzaladığı ve onayladığı Birleşmiş Milletler Zirveleri ile diğer uluslararası sözleşmelerde kent ve kent yaşamına yönelik temel ilkeleri hayata geçirmek,
- c) Kent vizyonunun ve hemşehrilik bilincinin geliştirilmesi, kentin hak ve hukukunun korunması, sürdürülebilir kalkınma, çevreye duyarlılık, sosyal yardımlaşma ve dayanışma, saydamlık, hesap sorma ve hesap verme, katılım ve yerinden yönetim ilkelerini ön planda tutmak,
- d) Kent konseyi, uluslararası gelişmeleri ve ülke koşullarını gözetenerek, tarafsız bir yaklaşımla görüş ve önerilerini oluşturmak,
- e) Katılımcılığı ve ortak akla dayanan uzlaşmayı esas almak,
- f) Değişimi ve yenilikleri önceden fark ederek sonuç odaklı çalışma kültürünü benimsemektir.

Maddelerde de görüldüğü üzere kent konseylerinin hem çalışma ilkeleri hem de görevlerinin temel felsefesinin; katılımı artırmak, bulunduğu yerleşimden başlayarak hemşehri sorumluluğunu geliştirmek, ulusal veya yerel çapta yaşam kalitesini artırmak amacıyla sorumluluk, eşitlik, özgürlük ve dayanışma ilkelerini aşlamak, halkın katılımını ve doğrudan kontrol gücünü artırmasına yardımcı olacak bir araç olduğu görülmektedir (Kocaoğlu, 2014: 82-83).

3. TEMSİL VE KATILIM AÇISINDAN KENT KONSEYLERİNİN MEVCUT DURUMU

Son dönemlerde hızlı bir yükselişe geçen yerel anlamda meclis toplantılarına halkın katılımını sağlama, hemşehrilerin dilek ve sorunlarının yönetime ve meclise iletilmesini sağlayacak, bununla beraber, hemşehrilerin bilgi eksikliğinin giderilmesi ve sorun teşkil eden bazı meselelerin meclise taşınması, tartışılması ve burada çözüme ulaştırılması gerçekleşecektir (Kocaoğlu, 2014: 82-83). Günümüzde ise bu görüşü etkin olarak kent konseyleri desteklemektedir. Kent konseyleri demokrasinin gerçekleşmesinde diğer bir ifadeyle "mecliste temsilci bulundurmanın ve mecliste temsil edilmenin" bir aracı olmakla birlikte özellikle yerel yönetimlerin karar süreçlerini etkilemekte ve yerel manada demokrasinin oluşturulmasında önemli işlevlere sahip mekanizmalar olarak ifade edilmektedir. Kendi kendini yöneten, etkili, demokratik ve çağdaş bir yerel yönetimi yerine getirmenin temel koşullarından biri, kent yönetiminde halkın temsil gücünün artırılması ve etkin katılımını sağlamak olmaktadır. Yerel yönetim organlarının çalışmalarına halkın katılımını ve denetimini sağlamak için önerilen ve yasada yer alan kent konseyi modeli, yerel katılımın kurumsallaştırılması ve tabana yayılması açısından önemli bir adımdır (Erkul ve diğerleri, 2013: 97). Demokratik katılımın özendirilmesi, yönetimde etkinliğin sağlanması, toplumsal ve ekonomik gelişmenin hızlandırılması, ulusal birlik ve bütünlüğün korunup geliştirilmesine katkıda bulunması bu işlevlerden birkaçını oluşturmaktadır (Keleş, 2012: 51).

Yeni Belediye Yasası, katılımcı yönetimi temel alarak, kent konseyi, meclise katılım, STK ve meslek kuruluşları ile işbirliği gibi yeni düzenlemeler getirmekte, bu yeni düzenlemelerle birlikte halkın yönetime etkin katılımını hedeflemektedir. Bunları kent ve kentli hakları çerçevesinde görmek ve 5393 sayılı Belediye Yasasını ve Kent Konseyi Yönetmeliğini halkın etkin katılımını sağlayan maddelerini de bu kapsamda göz ardı etmemek gerekir. Bunları birkaç örnekle açıklamak gerekirse (Kaypak, 2011: 146-146):

5393 sayılı Belediye Yasasının Hemşehri Hukuku başlıklı 13. maddesinde hemşehrilerin, belediye karar ve hizmetlerine katılma, belediye faaliyetleri hakkında bilgilenme hakları belirtilmiştir. Kentte ikamet eden herkesin, belediyenin karar ve hizmetlerine katılma, belediye faaliyetleri hakkında bilgilenme ve belediye idaresinin yardımlarından yararlanma hakkı vardır. Belediye, hemşehriler arasında sosyal ve kültürel ilişkilerin geliştirilmesi ve kültürel değerlerin korunması için gerekli çalışmaları yapar. Ayrıca belediye bu çalışmaları yaparken, üniversitelerin, kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşlarının, sendikaların, sivil toplum kuruluşlarının ve uzman kişilerin katılımını sağlayacak önlemleri de almaktadır.

Belediye meclisinde yer alan kent konseyleri, siyasi parti, üniversite, sendika, noter, büro, dernek, vakıf, kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşları, çeşitli meclis ve çalışma grupları temsilcilerinden oluşmakta ve demokratik anlamda toplumun çeşitli kademelerinden temsilcilere yer vermektedir. Ayrıca Kent Konseyi, çalışma grupları içinde bu kurumsal temsilin yanında, gönüllü katılımlara yönelik oluşumlara yer verdiği için 5393 sayılı Belediye Yasasının Belediye Hizmetlerine Gönüllü Katılım başlığını taşıyan 77. madde de göz önünde tutulmalıdır. Bu maddeye göre; *“Belediye, sağlık, eğitim, spor, çevre, sosyal hizmet ve yardım, kütüphane, park, trafik ve kültür hizmetleriyle yaşlılara, kadın ve çocuklara, özürllülere, yoksul ve düşkünlere yönelik hizmetlerin yapılmasında belde de dayanışma ve katılımı sağlamak, hizmetlerde etkinlik, tasarruf ve etkinliği artırmak, amacıyla gönüllü kişilerin katılımına yönelik programlar uygular”* denilmektedir. Kamu işlerinin yürütülmesinde uzmanlık aranmadan her yurttaş toplumun yönetiminde hayatı boyunca önemli bir görev üstlenebilecek, ayrıca sosyal-kültürel tüm etkinliklerin de katılımcısı olabilecektir.

Kent Konseylerinin yapısı içerisinde örgütlü gruplar olarak STK’ların etkin katılımının sağlanması, yerel sorunların dile getirilerek çözüm üretilmesinde önemli bir role sahip olacaktır. Yine buna ek olarak Kent Konseyi Yönetmeliğinin 7. Maddesinde ifade edilen *“Katılımcılığı ve ortak akla dayanan uzlaşmayı esas almak”, “Kent vizyonunun ve hemşehrilik bilincinin geliştirilmesi, kentin hak ve hukukunun korunması, sürdürülebilir kalkınma, çevreye duyarlılık, sosyal yardımlaşma ve dayanışma, saydamlık, hesap sorma ve hesap verme, katılım ve yerinden yönetim ilkelerini ön planda tutmak”, “YG21 süreci kapsamında, kentine sahip çıkma, aktif katılım ve çözümde ortaklık ilkelerinin bütünlüğünde, kentlerin yaşanabilir bir geleceğe taşınmasına katkıda bulunmak”,* yerel düzeyde demokratik temsil ve katılımın sağlanmasını belirtmesi gibi ilkeler bu durumu desteklemektedir.

Yine Kent Konseyleri bünyesinde kent konseyleri meclisleri, kadın, çocuk, kıdemli hemşehriler meclislerinden oluşmaktadır. Konseyin organları olarak çalışacak bu çalışma grupları, kent konseyinde belirlenen geniş katılımlı çalışma meclislerini oluşturmakta ve bu çalışma gruplarında görüldüğü üzere toplumun her kademesinden katılımcılar bulunabilmektedir.

Kent Konseylerinin kurumsallaşması ve sürdürülebilirliği açısından, en geniş şekilde temsil gücünün artırılması, etkin katılımın sağlanması ve tüm belde halkı tarafından sahiplenilmesi noktasında mahalle ölçeğindeki çalışmalar etkin rol oynamaktadır. Mahalle muhtarının da kent konseyi içerisinde yer alması, katılımcı süreçlerin toplumun kılcal damarlarına kadar yayılması ve seslerini duyurmakta güçlük çeken toplumsal kesimlere kadar ulaşılabilmesi açısından önem arz etmektedir (Yıldız, 2010: 77).

Yukarıda da bahsedildiği üzere hem belediye yasasında hem de kent konseyi yönetmeliğinde, her şeye rağmen hemşehrilerin kent konseylerinin seçim dışında, katılım sürecine aktif olarak katılma fırsatı verdiği, hemşehriler için bunun en iyi yolunun da bu tarz meclisler olduğu ifade edilmektedir. Doğrudan ve saf bir katılım şekli olması nedeniyle diğer ülkelerde tam manasıyla anlamını bulan kent konseyleri, diğer yandan, bu tarz bir yapılanmanın uygulanmasında hemşehrilerden gelen görüş ve önerilerin ne derecede ciddiye alındığı ve hemşehrilerin bu sürece gerçek bir etkisinin olup olmadığı büyük önem taşımaktadır. Zira sadece göstermelik olarak yapılan, samimi olmayan faaliyetlerin de halkın yönetime katılmasında faydalı olmayacağı aşîkârdır (Kocaoglu, 2014: 82-83).

4. ARAŞTIRMA ALANININ SOSYO-EKONOMİK DURUMU

GAP Bölgesi; Türkiye'nin yedi coğrafi bölgesinden biri, Türkiye'nin yüzölçümünün %10,7'sini oluşturan, 75.358 kilometrekarelik bir yüzölçümüne sahip, Gaziantep, Kilis, Adıyaman, Şanlıurfa, Diyarbakır, Mardin, Batman, Siirt ve Şırnak illerinden oluşan alanın adıdır (10.03.2017, www.gap.gov.tr).

Bölgenin Nüfusu Yapısı; Bölge, diğer bölgelerle nüfus açısından kıyaslandığında, nüfusu en az olan bölge olduğu görülmektedir. Ancak doğum oranının yüksek, yüzölçümünün küçük olması, nüfus yoğunluğunun fazla olmasına neden olmuştur (www.gap.gov.tr, 14.02.2017). 2014 yılı sonuçlarına göre nüfus 8 milyonu bulmakta ve bu miktar ülke nüfusunun yaklaşık olarak %10,6'sını oluşturmaktadır (TÜİK, 10.03.2017). Ayrıca GAP Bölgesi'nde 2014 yılında yaşayan toplam nüfusun % 50,5'i erkek ve % 49,5'i kadın nüfustan oluştuğu ve kentleşme oranının köy oranına göre daha yüksek olduğu görülmektedir (TÜİK, 10.03.2017).

Bölgenin Siyasi Kültür Yapısı; GAP Bölgesinde geleneksel aile tipi yaygındır. Akraba, aşiret ve köy yapısı, bireysel davranışların önüne geçmekte ve kişileri ait oldukları bu yapılarla özdeşleştirmektedir. Bundan hareketle kişilerin davranışları, toplumsal ilişkileri bireysellikten öte, ait olunan topluluk düzeyinde olmakta ve kişiler bunlara bağlı ilişkiler kurmaktadır. Bundan dolayı özgün davranış ve siyasi katılım çok sınırlı olmakta bu davranış biçimini belirleyen ve yönlendiren de aile, aşiret ya da köy reisi-ağası olmaktadır (10.03.2017, www.gap-ep-kitapcigi.tr). Ancak kırsal, toplumsal ve kültürel yapı, ulaşım ve iletişim olanaklarındaki gelişmeler neticesinde bölgenin ağalık ve aşiret kurumları dışında kalan alanlarda dış dünyadan etkilenmeye ve sosyo-ekonomik değişime yatkın bir yapı sergilemiştir. Buna rağmen ve hızlı kentleşmeye kıyasla bölgenin büyük bir bölümünün tarım ve hayvancılıkla uğraşması, göç ettikleri yerlerde de bu durumu devam ettirmeleri ve mevsimlik işçi olarak ya da seyyar satıcı olarak çalışmaları, bölgenin kentlerindeki ekonomik yaşam, uzmanlaşma temeline dayalı bir iş bölümü oluşturmamıştır. Bu durum, bölge insanının bilgi eksikliği ve ilgisizliği ile birleşince, ekonomik ve toplumsal amaçlı olan çeşitli örgütlenmeler, kooperatif, sendika, dernek gibi sivil toplum örgütleri hem sayı hem üye sayısı yönünden Türkiye ortalamasının çok gerisinde kalmıştır (Yıldız, 2008: 519). Bu da temsil ve katılım açısından GAP Bölgesinde etkinliğin sınırlı olduğunun göstergesi olmuş, yapılan çalışmalarda yerel meclislerin yerel halkı temsil ediciliği, bu meclislerin, içinden seçildikleri toplumu, yetersiz ve dengesiz bir şekilde temsil ettiğini göstermiştir (Harbers, 2010). Yine bu durumu yapılan yerel seçimlerde ve milletvekilliği seçimlerinde de görmek mümkündür:

12 Haziran 2011 yılında yapılan milletvekilliği genel seçimlerinde GAP Bölgesinin, bölge kapsamında seçimlere katılım oranının %83.89 olduğu görülmektedir. Bölge kapsamında en iyi katılımın ise Kilis iline ait olduğu, %87,62 oranında katılımın sağlandığı ancak bu duruma rağmen katılımın Türkiye ortalamasının altında kaldığı da bir gerçektir. Çünkü bu seçim sonuçlarında Türkiye'nin katılım oranı %87 olmuştur (10.03.2017, www.ysk.gov.tr).

30 Mart 2014 yılında yapılan yerel seçimler de GAP Bölgesinin, bölge kapsamında seçimlere katılımının %85.942 olduğu görülmektedir. En iyi katılımın 2014 yılında yapılan yerel seçimlerde olduğu gibi Kilis ilinde gerçekleştiği ve bunun da %89,79 olduğu ancak bu duruma rağmen katılımın Türkiye ortalamasının altında kaldığı da bir gerçektir. Bu seçim sonuçlarında Türkiye'nin katılım oranı %89 olmuştur (10.03.2017, www.ysk.gov.tr).

4.1. Anket Sonuçlarından Elde Edilen Verilerin Değerlendirilmesi

Araştırma Modeli; Bu araştırmanın ilk kısmı literatür taramasına dayanmaktadır. Ayrıca tündengelim yöntemi ile araştırma konuları detaylı incelenmiş, GAP Bölgesi kent konseyi üyelerinin bu doğrultuda fonksiyonu açıklayıcı olarak analiz edilmiştir. Çalışmanın uygulama kısmında ise, tümevarım yöntemi ile oluşturulan anket aracılığıyla toplanan veriler analiz edilmektedir. Bu analizler sonucunda, GAP Bölgesindeki kent konseyi üyelerince temsil ve katılım noktasında kent konseylerinin mevcut durumları bölge kapsamında değerlendirilmektedir.

Evren ve Örneklem; Ana evren ünitesini GAP Bölgesi kapsamındaki Gaziantep, Kilis, Adıyaman, Şanlıurfa, Diyarbakır, Mardin, Batman, Siirt ve Şırnak'tan oluşan 9 il, evreni ise bu bölgedeki kent konseyi üyeleri oluşturmaktadır. Evren olarak seçilen GAP kent konseyi üyeleri 567 kişiden oluşmaktadır. 567 kişiden 323 kişiye ulaşılmış, geri dönüşümü yeterli düzeyde olduğu için anketler

değerlendirilmeye alınmış ve GAP bölgesindeki belediye kent konseyi üyeleri tarafından doldurulan bu anketler daha sonra SPSS 22.0 ortamında veriler girilerek, sonuçları yorumlanmıştır.*

4.2. Bulgular

Betimsel İstatistikler

Bu kısımda, çalışmada uygulanan anketten elde edilen bilgilerin betimsel analizi yapılmıştır. Öncelikle ankete katılanların kişisel özellikleri verilmiş, daha sonra da çeşitli konularda belediye meclis üyelerinin görüş ve yaklaşımları değerlendirilmiştir.

Demografik Özelliklere Göre Dağılım; Bu bölümde çalışmaya katılan GAP Bölgesi kent konseyi üyelerine ait cinsiyet, yaş, eğitim, meslek ve doğum yerleri gibi demografik özelliklerine göre frekans dağılımları verilmiştir. Buradaki amaç bölge üyelerinin demografik durumunu ayrıntılı olarak incelemektir.

Tablo 1: Demografik Bulgular					
Demografik Yapı		KK Üyesi Frekans(%)	Demografik Yapı		KK Üyesi Frekans(%)
Cinsiyet	Kadın	67(20,7)	Yaş	18-25	10(3,1)
	Erkek	256(79,3)		26-33	42(13,0)
	Toplam	323(100,0)		34-41	110(34,1)
Doğum Yeri	Siirt	54(16,7)		42-49	103(31,9)
	Batman	41(12,7)		50+	58(18,0)
	Hakkâri	41(12,7)		Toplam	323(100,0)
	Gaziantep	23(7,1)	Eğitim	İlköğretim	7(2,2)
	Muş	22(6,8)		Lise ve Dengi	89(27,6)
	Diyarbakır	22(6,8)		Ön Lisans	104(32,2)
	Mardin	21(6,5)		Lisans	122(37,8)
	Şırnak	15(4,6)		Lisansüstü	1(0,3)
	Van	14(4,3)		Toplam	323(100,0)
	Ağrı	14(4,3)	Bulunduğu Yerde Yaşadığı Süre	Doğduğunda n Beri	101(31,3)
	Kilis	13(4,0)		1-5 Yıl	58(18,0)
	Şanlıurfa	12(3,7)		6-10 Yıl	47(14,6)
	Adıyaman	12(3,7)		11-20 Yıl	45(13,9)
	Bitlis	10(3,1)		21+	72(22,3)
	Elazığ	3(0,9)		Toplam	323(100,0)
Meslek	İğdır	2(0,6)	Medeni Durum	Evli	67(20,7)
	Kars	2(0,6)		Bekâr	256(79,3)
	Erzurum	2(0,6)		Toplam	323(100,0)
	Toplam	323(100,0)	Görev	KK Üyesi	312(96,6)
	Yönetici	93(28,8)		KK Yürütme K. Üyesi	8(2,5)
	Memur	71(22,0)		KK Gençlik M. Başkanı	1(0,3)
	İşçi	38(11,8)		Diğer	2(0,6)
	Esnaf	35(10,8)		Toplam	323(100,0)
	S. Meslek	30(9,3)			
	Emekli	25(7,7)			
	Ev Hanımı	11(3,4)			
	Müşavir	5(1,5)			
	Çifti	4(1,2)			
	Mühendis	4(1,2)			
	Avukat	4(1,2)			
	Doktor	3(0,9)			
	Toplam	323(100,0)			

Cinsiyet: Ankete katılan 323 kent konseyi üyesinin %20,7'si kadın üyeden ve %79,3'ü erkek üyeden oluştuğu görülmektedir. GAP Bölgesi 2014 genel nüfus sayımına bakıldığında kadın ve erkek

*GAP Bölgesindeki Kilis, Gaziantep, Adıyaman, Şanlıurfa, Diyarbakır, Mardin, Batman, Siirt, Şırnak illerinin Kent Konseyleri yapılarına dair bilgiler, kent konseylerinin internet sitelerinden ve birebir yapılan telefon görüşmeleriyle kent konseyi yetkililerinden temin edilmiştir. Ayrıca çalışmanın yapıldığı dönemlerde Şırnak ilinde Kent Konseyi çeşitli nedenlerden dolayı oluşturulmadığı için çalışma kapsamı dışında tutulmuştur.

nüfusunun genel anlamda eşit olmasına rağmen (TÜİK, 2014), GAP Bölgesi kent konseylerinde erkek temsilinin kadın temsilinin dört katı olduğu görülmektedir. Bu durumun bölgenin sosyo-ekonomik ve kültürel yapısından kaynaklandığı düşünülmektedir.

Doğum Yeri: 323 kent konseyi üyesinin %16,7'sinin doğum yeri Siirt, %12,7'sinin Batman ve Hakkâri'dir. GAP Bölgesindeki üyelerin doğum yerlerine genel olarak bakıldığında GAP Bölgesi ve Doğu Anadolu Bölgesi illerinin ağırlıkta olduğu görülmektedir.

Bulunulan Yerde Yaşanılan Süre: Ankete katılan 323 kent konseyi üyesinin %31,3'ü doğduğundan beri, %22,3'ü ise 21 yıl ve daha fazla süredir bulunduğu şehirde yaşamakta olduğunu belirtmiştir.

Yaş: 323 kent konseyi üyesinin %34,1'lik kısmı 34-41 yaş aralığında yer almakta iken, 18-25 yaş aralığında olanların oranı sadece %3,1'dir. Buradan hareketle GAP Bölgesindeki kent konseyi üyelerinin 34-50 yaş arasında yoğunluk kazandığı görülmektedir. Bu durum GAP bölgesinde geleneksel aile tipinin yaygın olmasından ve akraba, aşiret yapısından kaynaklı söz hakkının büyüklerde olması ile açıklanabilir.

Medeni Durum: 323 kent konseyi üyesinin %90,1'i evli, %9,9'u bekârdır.

Görev: Ankete katılan 323 kent konseyi üyesinin %96,6'sı görevinin 'Kent Konseyi üyesi' olduğunu belirtmiştir.

Eğitim Durumu: Ankete katılan 323 kent konseyi üyesinin %37,8'i lisans mezunu iken, sadece %2,2'si ilköğretim mezunudur. Bu kapsamda GAP Bölgesine bakıldığı zaman kent konseyi üyelerinin eğitim durumunun kısmen iyi düzeyde olduğu sonucuna varılabilmektedir.

Meslek: Ankete katılan 323 kent konseyi üyesinin %28,8'i yönetici, %22'si memurdur.

4.2.1. Kent Konseyi Üyelerinin Yaş-Cinsiyet Dağılımı

Tablo 2. Kent Konseyi Üyelerinin Cinsiyet ve Yaşına Göre Dağılımı								
			Yaşınız?					Toplam
			18-25	26-33	34-41	42-49	50 ve üzeri	
Cinsiyetiniz?	Kadın	Sayısı	2	8	24	21	12	67
		Cinsiyetiniz? (%)	3,0%	11,9%	35,8%	31,3%	17,9%	100,0%
		Yaşınız? (%)	20,0%	19,0%	21,8%	20,4%	20,7%	20,7%
		Toplam(%)	0,6%	2,5%	7,4%	6,5%	3,7%	20,7%
	Erkek	Sayısı	8	34	86	82	46	256
		Cinsiyetiniz? (%)	3,1%	13,3%	33,6%	32,0%	18,0%	100,0%
		Yaşınız? (%)	80,0%	81,0%	78,2%	79,6%	79,3%	79,3%
		Toplam(%)	2,5%	10,5%	26,6%	25,4%	14,2%	79,3%
Toplam		Sayısı	10	42	110	103	58	323
		Cinsiyetiniz? (%)	3,1%	13,0%	34,1%	31,9%	18,0%	100,0%
		Yaşınız? (%)	100,0 %	100,0 %	100,0%	100,0 %	100,0%	100,0%
		Toplam(%)	3,1%	13,0%	34,1%	31,9%	18,0%	100,0%

Araştırmaya katılan kişilerin yaş-cinsiyet ilişkisine bakıldığında; 18-25 yaşları arasında 2 kadın (bu sayı cinsiyet olarak %3, yaş olarak %20 ve tüm katılımcıların sayısının %0,6'sına karşılık geldiği tablodan görülmektedir) 8 erkek, 26-33 yaşları arasında 8 kadın 34 erkek, 34-41 yaşları arasında 24 kadın 86 erkek, 42-49 yaşları arasında 21 kadın 82 erkek, 50 ve üzeri yaş olanlar içerisinde 12 kadın, 46 erkek bulunmaktadır. Tablodan da görüleceği üzere yaş dağılımına bakıldığında kadınların ve erkeklerin 34-41 yaşları arasında yoğunlaştığı görülmektedir. Ayrıca tablodan kadın katılımcıların %85,1 'i ve erkek katılımcıların % 83,6'sı 34-41 yaşları arasında olduğu görülmektedir. Bu durum yukarıda yaş ile ilgili ifadeleri desteklemektedir.

4.2.2. Kent Konseyi Üyelerinin Cinsiyet-Eğitim Dağılımı

Tablo 3. Kent Konseyi Üyelerinin Cinsiyet ve Eğitimine Göre Dağılımı								
			Eğitim					Toplam
			İlköğretim	Lise Dengi	ve Ön Lisans	Lisans	Lisansüstü	
Cinsiyetiniz?	Kadın	Sayısı	0	18	30	19	0	67
		Cinsiyetiniz?(%)	0,0%	26,9%	44,8%	28,4%	0,0%	100,0%
		Eğitim?(%)	0,0%	20,2%	28,8%	15,6%	0,0%	20,7%
		Toplam(%)	0,0%	5,6%	9,3%	5,9%	0,0%	20,7%
	Erkek	Sayısı	7	71	74	103	1	256
		Cinsiyetiniz?(%)	2,7%	27,7%	28,9%	40,2%	0,4%	100,0%
		Eğitim?(%)	100,0%	79,8%	71,2%	84,4%	100,0%	79,3%
		Toplam(%)	2,2%	22,0%	22,9%	31,9%	0,3%	79,3%
Toplam	Sayısı	7	89	104	122	1	323	
	Cinsiyetiniz?(%)	2,2%	27,6%	32,2%	37,8%	0,3%	100,0%	
	Eğitim?(%)	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	
	Toplam(%)	2,2%	27,6%	32,2%	37,8%	0,3%	100,0%	

Araştırmaya katılan üyelerin cinsiyet-eğitim durumu ilişkisine bakıldığında; ilköğretim seviyesinde 7 erkek (bu sayı erkeklerin %2,7'sine tüm katılımcıların %2,2'sine karşılık gelmektedir) vardır. Lise ve dengi eğitime sahip olan 18 kadın 71 erkek üye, ön lisans eğitime sahip olan 30 kadın 74 erkek üye, lisans eğitime sahip olan 19 kadın 103 erkek üye ve lisansüstü eğitime sahip olan sadece 1 erkek üye bulunmaktadır. Üyeler arasında eğitim seviyesi olarak 30 kadın üye (tüm katılımcıların %9,3'ü) ön lisans eğitime yoğunlaşmakta iken 103 erkek üye ise (tüm katılımcıların %31,9'u ve erkeklerin %40,2) lisans seviyesinde eğitime sahip olduğu görülmektedir. Ayrıca yukarıdaki tablodan da görüleceği üzere erkekler içerisinde eğitim seviyesi lisans olanların sayısı, kadınlar içinde de ön lisans eğitime sahip olanların sayısı daha fazladır.

Temsil ve Katılım Özelliklerine Göre:

4.3. Kent Konseylerinin Gerekliliği

Tablo 4: Kent Konseyinin Gerekli Bir Yapılanma Olup Olmadığı

Üyelik Türü	İfadeye Katılım			
	Evet	Hayır	Kısmen	Toplam
Kent konseyi üyesi	323	0	0	323
Toplam	323	0	7	323

(Fisher's Exact Test) $p = 0,005$

Tablo 4'de 'Size göre kent konseyi gerekli bir yapılanma mıdır?' sorusuna kent konseyi üyelerinin hepsi gerekli bir yapılanma olduğu yönünde görüş bildirmişlerdir.

4.4. Kent Konseyi Üyesi Olma Amacı

Tablo 5: Kent Konseyi Üyesi Olunmasındaki Temel Amaç

Amaç	Frekans	Yüzde
Yaşadığım şehrin sorunlarının çözümüne katkıda bulunmak için	280	86,7
Hemşehrilere yönelik kararlarda söz sahibi olmak için	16	5,0
İlerde siyasette yer almak için	6	1,9
Kendimi kentime ait hissettiğim için	4	1,2
Yerel hizmetlerde farkındalık sağlanmasına katkıda bulunmak için	10	3,1
Boş vakitlerimi değerlendirmek için	7	2,2
Total	323	100,0

Ankete katılan 323 kent konseyi üyesinin Tablo 5'e göre %86,7'si "kent konseyi üyesi olmasındaki temel amacın" 'yaşadığım şehrin sorunlarının çözümüne katkıda bulunmak' olduğunu belirtmiştir. Kent konseyinin temel işlevleri arasında yer alan "şehrin sorunlarının çözümüne katkıda bulunma" durumu GAP Bölgesi kent konseyi üyelerinin de kent konseyi üyesi olunmasındaki temel amaçları arasında olduğu görülmektedir.

4.5. Kent Konseyinin İfade Ettiği Anlam

Ankete katılan 323 kent konseyi üyesine sorulan “*Kent Konseyinin İfade Ettiği Anlam*” ifadesinin değerlendirilmesinde puanlama yöntemi kullanılmıştır. Bunun için her bir deneğin şıklara vermiş oldukları önem dereceleri puanlandırılarak en yüksek puanlı şık belirlenmiştir. Bu değerlendirmede 1. önem sırasına yerleştirilen her bir şıkka 7 puan, 2. önem sırasına yerleştirilen her bir şıkka 6 puan verilmiştir. Bu şekilde devam edilerek tüm önem dereceleri sırayla puanlandırılmış, en sonda yer alan 7. önem sırasına yerleştirilen her bir şıkka da 1 puan verilmiştir. Toplanan bütün puanlar büyüktür küçüğe doğru sıralandığında aşağıdaki tablo elde edilmiştir.

Tablo 6: Kent Konseyi Üyelerine Göre Kent Konseyi

Önem Sırası	Seçenek Kodu	Kent Konseyinin İfade Ettiği Anlam	Puan	Yüzde
1	A	Katılımcı demokrasi gereği kurulmuş konseyler	1660	32,6
2	B	Kentin sorunlarının tartışıldığı yerel meclisler		29
3	C	Kente ve kentlilere ilişkin görüşler üreten gönüllü kuruluşlar	548	10,7
4	E	Belediye ve yerel kamu idarelerinin gönüllü danışma organı	484	9,5
5	F	Yasal bir zorunluluk olarak kurulmuş konseyler	329	6,4
6	D	Belediye meclisine yardımcı bir organ,	305	6
7	G	Seçilmiş bir danışma organı	296	5,8
Toplam			5097	100,0

Tablo 6'ya göre GAP Bölgesinde ankete katılan 323 kent konseyi üyesinin ‘Size göre kent konseyi nedir?’ sorusuna önem derecesine göre verdikleri ilk cevabın %32,6’sı “*Katılımcı demokrasi gereği kurulmuş konseyler*” olduğu; ikinci önem derecesinde gördükleri şık ise %29'luk bir oranla “*Kentin sorunlarının tartışıldığı hemşeri meclisleri*” olmuştur. Üçüncü önem derecesine göre ise %10,7'si ise “*Kente ve kentlilere ilişkin görüşler üreten gönüllü kuruluşlar*” olduğu cevaplarını vermişlerdir. Önem derecesine göre üyelerce sıralanan ilk üç seçenek göstermektedir ki GAP Bölgesi Kent Konseyi üyeleri kent konseyini doğru algılamaktadırlar.

4.6. Kent Konseyinin İşlevi

Ankete katılan 323 kent konseyi üyesine göre “*Kent Konseyinin İşlevi Ne/Neler Olmalıdır*” sorusunun değerlendirilmesinde puanlama yöntemi kullanılmıştır. Bunun için her bir deneğin şıklara vermiş oldukları önem dereceleri puanlandırılarak en yüksek puanlı şık belirlenmiştir. Bu değerlendirmede 1. önem sırasına yerleştirilen şıkka 13 puan, 2. önem sırasına yerleştirilen her bir şıkka 12 puan verilmiştir. Bu şekilde devam edilerek tüm önem dereceleri sırayla puanlandırılmış, en sonda yer alan 13. önem sırasına yerleştirilen her bir şıkka da 1 puan verilmiştir. Toplanan bütün puanlar büyüktür küçüğe doğru sıralandığında aşağıdaki tablo elde edilmiştir.

Tablo 7: Kent Konseyi Üyelerine Göre Kent Konseyinin İşlevi

Önem Sırası	Seçenek Kodu	Kent Konseyinin İşlevi Ne/Neler Olmalıdır Sorusuna Verilen Cevaplar	Puan	Yüzde
1	A	Hemşehrilik bilinci bağlamında, halkın belediye yönetimine katılımını sağlamak	2081	17,9
2	E	Kentin sorunlarını belirlemek, çözümler geliştirmek	1609	13,9
3	G	Kent konseyinde oluşturulan görüşlerin değerlendirilmesi üzere ilgili belediyeye göndermek	1427	12,3
4	B	Saydamlık ve hesap verilebilirlik bağlamında yönetime baskı oluşturmak	1339	11,5
5	H	Kent yönetiminde saydamlık, katılım, hesap verebilirlik, öngörülebilirlik ilkelerinin uygulanmasına katkıda bulunmak	1197	10,3
6	F	Danışma niteliği taşıyabilecek uzmanları tek çatı altında toplamak	1118	9,6
7	D	Kentin vizyonunu belirlemek	1098	9,5
8	C	Kentteki tüm toplum kesimlerini bir araya getirmek	1043	9,2
9	I	Çocukların, gençlerin, kadınların ve engellilerin toplumsal yaşamdaki etkinliklerini artırmak	427	3,7
10	J	Çocukların, gençlerin, kadınların ve engellilerin yerel karar alma mekanizmalarında aktif rol almalarını sağlamak	184	1,5
11	K	Yerellik ilkesi çerçevesinde katılımcıların, demokrasiyi ve uzlaşma kültürünü geliştirmek	58	0,4
12	M	Kente ilişkin temel stratejiler ve faaliyet planlarının belirlenmesinde tüm kenti kapsayan ortak bir aklın oluşturulmasında katkıda bulunmak	13	0,1
13	L	Kentin kimliğine ilişkin tarihi, kültürel değerlere sahip çıkmak/geliştirmek	11	0,1
Toplam			11605	100,0

Tablo 7'ye göre GAP Bölgesinde ankete katılan 323 kent konseyi üyesinin %17,9'unun 'Kent konseyinin işlevi ne/neler olmalıdır?' sorusuna verdikleri ilk cevabın 'Hemşerilik bilinci bağlamında, halkın belediye yönetimine katılımını sağlamak' olduğu belirlenmiştir. Bu soruya ikinci önemli derecede gördükleri şık ise "Kent sorunlarını belirlemek, çözümler geliştirmek" olduğu yönündedir. Önem derecesinde üçüncü olarak gördükleri şık ise "Kent konseyinde oluşturulan görüşlerin değerlendirilmesi üzere ilgili belediyeye göndermek" olmuştur. Önem derecesine göre üyelerce sıralanan ilk üç seçenek göstermektedir ki GAP Bölgesi Kent Konseyi üyeleri kent konseyinin işlevlerini doğru algılamaktadırlar.

4.7. Kent Konseyi Üyelerinin Temsil Ettiği Kitle

Tablo 8: Kent Konseyi Üyelerinin Temsil Ettiği Kitle

Temsil Edilen Kitle	Kent Üyesi	Konseyi
	Frekans	Yüzde
Vatandaşları/Hemşerileri	91	28,2
Kendi siyasi görüşünde olanları	18	5,6
Meclisler ve çalışma gruplarını	89	27,6
Çeşitli meslek odalarını/kuruluşlarını	100	31,0
Dezavantajlı grupları (kadınlar, çocuklar, engelliler, yaşlılar vb.)	25	7,7
Toplam	323	100,0

Tablo 8'e göre ankete katılan 323 kent konseyi üyesinin %31'i kent konseyi üyelerinin daha çok çeşitli meslek odalarını/kuruluşlarını temsil ettiğini, yalnızca %5,6'sı ise kendi siyasi görüşünde olanları temsil ettiğini belirtmiştir. İlgili soruya cevap veren GAP Bölgesi kent konseyi üyelerinin çoğunluğunun çeşitli meslek odalarını/kuruluşlarını temsil ettiklerini ifade etmesi, kent konseylerinin temel anlamda temsil etmesi gereken vatandaşları / hemşehrileri yeterince temsil etmediği sonucunu çıkarmaktadır.

4.8. Kent Konseyinin Aldığı Kararlarda Etkili Olan Yapılanmalar

Ankete katılan 323 kent konseyi üyesine göre "**Kent Konseyinin Aldığı Kararlarda Hangisi/Hangileri Daha Etkilidir?**" sorusunun değerlendirilmesinde puanlama yöntemi kullanılmıştır. Bunun için her bir deneyin şıklara vermiş oldukları önem dereceleri puanlandırılarak en yüksek puanlı şık belirlenmiştir. Bu değerlendirmede 1. önem sırasına yerleştirilen her bir şığa 9 puan, 2.önem sırasına yerleştirilen her bir şığa 8 puan verilmiştir. Bu şekilde devam edilerek tüm önem dereceleri sırayla puanlandırılmış, en sonda yer alan 9. önem sırasına yerleştirilen her bir şığa da 1 puan verilmiştir. Toplanan bütün puanlar büyükten küçüğe doğru sıralandığında aşağıdaki tablo elde edilmiştir.

Tablo 9: Kent Konseyi Üyelerine Göre Kent Konseyinin Aldığı Kararlarda Etkili Olan Yapılanmalar

Önem Sırası	Seçenek Kodu	Kent Konseyinin Aldığı Kararlarda Etkili Olan Yapılanmalar	Puan	Yüzde
1	E	STK'lar	2043	26,4
2	D	Konsey Üyeleri	1948	25,2
3	G	Hemşehriler/ Vatandaşlar	1822	23,6
4	H	Kent konseyi meclis üyeleri (Kadın Meclisleri, Gençlik Meclisleri, Yaşlılar Meclisi, Engelliler Meclisi, Çocuk Meclisleri)	1766	22,8
5	A	Tek başına kent konseyi başkanı	108	1,4
6	B	Kent konseyi yürütme kurulu	35	0,4
7	C	Kent konseyi genel sekreteri	15	0,2
8	F	Kamu kurum/ kuruluş temsilcileri	0	0
9	I	Diğer	0	0
Toplam			7737	100,0

Yapılan bu değerlendirme sonucunda kent konseyi üyelerinin "**Kent Konseyinin Aldığı Kararlarda Etkili Olan Yapılanmalar**" konusunda ankete verdikleri cevaplar arasında en çok puan alarak %26,4 ile "STK'lar" ilk sırayı almıştır. Sırasıyla diğer etkenler olarak %25,2 ile "Konsey Üyeleri" ve %23,6 ile "Hemşehriler/ Vatandaşlar" şıkları gelmektedir.

GAP Bölgesinde ankete katılan 323 kent konseyi üyesinin 'Kent konseyinin aldığı kararlarda hangisi/hangileri daha etkilidir?' sorusuna verdikleri ilk cevabın %31,6'lık çoğunlukla 'STK'lar olduğu belirlenmiştir. Kent konseyi üyelerince ikinci önem derecesinde görülen şık olarak ise "Konsey

üyeleri” olduğu görülmektedir. Bu soruya üçüncü önem derecesinde görülüp verilen cevap ise “Kent konseyi meclis üyeleri” olmuştur.

Ancak kent konseylerinin en önemli kuruluş amacı vatandaşların/hemşehrilerin görüş ve düşüncelerini meclise taşımaktır. Fakat verilen cevaplar göstermektedir ki bu durum kent konseyi yapılanmasında çok da uygulanmamaktadır. Çünkü analizler sonucunda kent konseyinin aldığı kararlarda kent konseyi üyelerine göre STK’lar etkin rol oynamaktadır.

4.9. Hemşerilerin Kent Konseyi Yapılanmasının Varlığından Haberdar Olup Olmadıkları

Tablo 10: Hemşerilerin Kent Konseyi Yapılanmasının Varlığından Haberdar Olup Olmadıkları

Durum	Kent Konseyi Üyesi	
	Frekans	Yüzde
Evet	300	92,9
Hayır	23	7,1
Toplam	323	100,0

Tablo 10’a göre GAP Bölgesinin ankete katılan 323 kent konseyi üyesinin %92,9’u hemşerilerin kent konseyi gibi bir yapılanmanın varlığından haberdar olduklarını düşünmektedir.

4.10. Kent Konseyini Hemşehrilere Tanıtmanın Yolları

Tablo 11: Kent Konseyini Hemşehrilere Tanıtma Yolları

İfade	Kent Konseyi Üyesi	
	Frekans	Yüzde
Medya iletişim araçları	5	21,7
Halka açık olarak yapılacak toplantılar	3	13,0
Kentteki reklam panolarının kullanılması	9	39,1
Kent konseylerini tanıtıcı broşürler	6	26,1
Toplam	23	100,0

Tablo 11’de görüldüğü üzere GAP Bölgesinde ankete katılan ve hemşerilerin kent konseyi gibi bir yapılanmanın varlığından haberdar olmadıklarını düşünen 23 kent konseyi üyesinin %39,1’i kent konseyinin hemşehrilere “kentteki reklam panolarının” kullanılması ile tanıtılabileceğini ifade etmiştir.

4.11. Kent Konseyi Tarafından Yapılan Toplantılara Hemşerilerin İlgisi

Tablo 12: Kent Konseyi Tarafından Yapılan Toplantılara Hemşerilerin İlgisi

Düzey	Kent Konseyi Üyesi	
	Frekans	Yüzde
İlgili	1	0,3
Kısmen İlgili	300	92,9
İlgisiz	22	6,8
Toplam	323	100,0

GAP Bölgesinde ankete katılan 323 kent konseyi üyesinin %92,9’u, hemşehrilerin kent konseyi tarafından yapılan toplantılara ilgilerini yeterli görmemekle birlikte “kısmen ilgili” olduklarını, %0,3’ü ise ilgili olduklarını düşünmektedir. Üyelerin %6,8’i de toplantılara hemşehrilerin tamamen ilgisiz olduklarını belirtmektedirler.

4.12. Kent Konseyi Tarafından Yapılan Toplantılara Hemşerilerin İlgisizliğinin Nedenleri

Ankete katılan 323 kent konseyi üyesine göre “*Kent Konseyi Tarafından Yapılan Toplantılara Hemşerilerin İlgisizliğinin Nedenleri?*” sorusunun değerlendirilmesinde puanlama yöntemi kullanılmıştır. Bunun için her bir deneğin şıklara vermiş oldukları önem dereceleri puanlandırılarak en yüksek puanlı şık belirlenmiştir. Bu değerlendirmede 1. önem sırasına yerleştirilen her bir şıkka 9 puan, 2.önem sırasına yerleştirilen her bir şıkka 8 puan verilmiştir. Bu şekilde devam edilerek tüm önem dereceleri sırayla puanlandırılmış, en sonda yer alan 9. önem sırasına yerleştirilen her bir şıkka da 1 puan verilmiştir. Toplanan bütün puanlar büyükten küçüğe doğru sıralandığında aşağıdaki tablo elde edilmiştir.

Tablo 13: Kent Konseyi Üyelerine Göre Kent Konseyi Toplantılarına Hemşerilerin İlgisizliği

Önem Sırası	Seçenek Kodu	Kent Konseyi Tarafından Yapılan Toplantılara Hemşerilerin İlgisizliğinin Nedenleri	Puan	Yüzde
1	E	Sadece üyelerin görevinin olduğunun düşünülmesi	2051	26,5
2	A	Toplantılardan haberdar olunmaması	2043	26,4
3	D	Yerel halkta kontrol etme gibi bir anlayışın gelişmemiş olması	1895	24,5
4	C	Kent konseyinin varlığından haberdar olunmaması	1661	21,6
5	F	Sunulan hizmetlerin yeterli görülmesi	25	0,3
6	G	Yasal düzenlemede eksikliğin olması	16	0,2
7	I	Yerel halkın kent konseylerine güvenmemesi	15	0,2
8	H	Kent konseyinin ne olduğu ve ne iş yaptığı konusunda bir fikirlerinin olmaması	14	0,2
9	B	Yerel halkta seçip- karışmama anlayışının olması	8	0,1
Toplam			7730	100,0

Anketi cevaplayan 322 kent konseyi üyesinin ‘Kent konseyi toplantılarına hemşerilerin ilgisizliğinin nedenleri nelerdir?’ sorusuna verdikleri ilk cevabın %26,5’lik çoğunlukla ‘Sadece üyelerin görevinin olduğunun düşünülmesi’ olduğu belirlenmiştir. Kent konseyi üyelerinin bu soruya ikinci derecede önemli gördükleri şık olarak ise “Toplantılardan haberdar olunmaması” yönünde olduğu görülmüştür. Üyelerin %24,5’i ise bu soruya üçüncü derece önemli gördükleri şık olarak ise “Yerel halkta kontrol etme gibi bir anlayışın gelişmemiş olması” olduğunu belirtmişlerdir.

Verilen birinci sıradaki cevaplar göstermektedir ki GAP Bölgesindeki hemşehriler henüz kent konseyi konusunda tam bilinçlendirilmiş değildir. Önem derecesine göre verilen diğer cevaplara bakıldığında ise yine hemşehrilerin bu konuda tam bilinçli olmadığı ve halkta müdahale mekanizmasının gelişmediği görülmektedir.

4.12.Yerel Demokrasinin İfade Ettiği Anlam

Ankete katılan 323 kent konseyi üyesine göre “**Kent Konseyi Üyelerine Göre Yerel Demokrasinin İfade Ettiği Anlam?**” sorusunun değerlendirilmesinde puanlama yöntemi kullanılmıştır. Bunun için her bir deneğin şıklara vermiş oldukları önem dereceleri puanlandırılarak en yüksek puanlı şık belirlenmiştir. Bu değerlendirmede 1. önem sırasına yerleştirilen her bir şıkka 8 puan, 2.önem sırasına yerleştirilen her bir şıkka 7 puan verilmiştir. Bu şekilde devam edilerek tüm önem dereceleri sırayla puanlandırılmış, en sonda yer alan 8. önem sırasına yerleştirilen her bir şıkka da 1 puan verilmiştir. Toplanan bütün puanlar büyükten küçüğe doğru sıralandığında aşağıdaki tablo elde edilmiştir.

Tablo 14: Kent Konseyi Üyelerine Göre Yerel Demokrasinin İfade Ettiği Anlam

Önem Sırası	Seçenek Kodu	Kent Konseyi Üyelerine Göre Yerel Demokrasinin İfade Ettiği Anlam	Puan	Yüzde
1	A	Yürütme organlarının halk tarafından seçilmesi	1796	26,5
2	H	Bağımsız karar alma ve uygulama	1794	26,4
3	G	Karar organlarının halk tarafından seçilmesi	1650	24,3
4	C	Yerel halkın alınan kararlar üzerinde etkin olması	1483	22
5	D	Mali özerklik	21	0,4
6	F	Siyasi özerklik	13	0,2
7	E	Yerel halkın karar alma yanında bizzat yürütme içinde de yer alması	13	0,2
8	B	İdari özerklik	0	0
Toplam			6770	100,0

GAP Bölgesinde ankete cevap veren 322 kent konseyi üyesinin Tablo 14’e göre ‘Yerel demokrasi size neyi ifade ediyor?’ sorusuna verdikleri ilk cevabın %26,5’lik çoğunlukla ‘Yürütme organlarının halk tarafından seçilmesi’ olduğu belirtilmiştir. Üyelerin %26,4’ü bu soruya ikinci derecede önemli gördükleri şık olarak ise “Bağımsız karar alma ve uygulama” yönünde olduğu görülmüştür. Bu soruya üçüncü önem derecesinde görülen şık ise “Karar organlarının halk tarafından seçilmesi” olduğu yönündedir.

Yerel demokrasiyi, belirli bir yaşam alanındaki kararların orda yaşayanların da etkin bir şekilde bu kararlara katılması ve kararların birlikte alınması ve bu şekilde yerel düzeyde karar alma süreçlerine, kamuoyu ve sivil toplumun katkısı ve yerel toplulukların bilgilendirilmesi olarak tanımlamak mümkündür. Ancak GAP Bölgesi üyelerince; kent konseyleri günümüzde belediye içerisinde yer aldığı için ve idari anlamda da ona bağlı olduğu için yerel demokrasiyi “yürütme organlarının halk tarafından seçilmesi” ya da “bağımsız karar alma ve uygulama” olarak nitelendirildiği, idare dışında karar alma sürecine etki mekanizmalarının dikkate alınmadığı görülmektedir.

4.13. Kent Konseylerinde Yerel Demokrasinin İşleyişi

Tablo 15: Kent Konseylerinde Yerel Demokrasinin İşleyişi

Durum	Kent Konseyi Üyesi	
	Frekans	Yüzde
Tamamen	6	1,9
Kısmen	308	95,4
Hiç	9	2,8
Toplam	323	100,0

Ankete katılan 323 kent konseyi üyesinin %95,4'ü, 285 belediye meclis üyesinin ise %80'ı kent konseylerinde yerel demokrasinin “kısmen” işlediğini düşünmektedir. Bu kapsamda GAP Bölgesi kent konseylerinde yerel demokrasinin tam anlamıyla işlemediği ortaya çıkmaktadır.

4.14. Kent Konseylerinde Yerel Demokrasiyi Geliştirmek için Yapılması Gerekenler

Ankete katılan 323 kent konseyi üyesine göre “*Belediye Meclis Üyelerine Göre Kent Konseylerinde Yerel Demokrasiyi Geliştirmek için Yapılması Gerekenler*” sorusunun değerlendirilmesinde puanlama yöntemi kullanılmıştır. Bunun için her bir deneğin şıklara vermiş oldukları önem dereceleri puanlandırılarak en yüksek puanlı şık belirlenmiştir. Bu değerlendirmede 1. önem sırasına yerleştirilen her bir şıkka 7 puan, 2. önem sırasına yerleştirilen her bir şıkka 6 puan verilmiştir. Bu şekilde devam edilerek tüm önem dereceleri sırayla puanlandırılmış, en sonda yer alan 7. önem sırasına yerleştirilen her bir şıkka da 1 puan verilmiştir. Toplanan bütün puanlar büyükten küçüğe doğru sıralandığında aşağıdaki tablo elde edilmiştir.

Tablo 16: Kent Konseyi Üyelerine Göre Kent Konseylerinde Yerel Demokrasiyi Geliştirmek için Yapılması Gerekenler

Önem Sırası	Seçenek Kodu	Anket Cevapları	Puan	Yüzde
1	A	Çoğunluğun yönetime katılımı sağlanmalı	1466	25,7
2	E	Konsey içerisindeki tüm grupların alınan kararlara eşit katılımı sağlanmalı	1312	23
3	B	Alınan kararlara itiraz edebilme hakkı getirilmeli	1234	21,7
4	D	Küçük çalışma gruplarının katılımı teşvik edilmeli	1068	18,8
5	F	Kent konseylerinin zorunlu olarak kurulması değil de yerel halkın temsilcilerinin gereklilik hissederek bu yapıları oluşturması sağlanmalı	404	7
6	C	Düzenli seçimler yapılmalı	127	2,2
7	G	Kent konseyi üyelerine belediye meclisinde alınan kararlarda oy hakkı verilmeli	84	16
Toplam			5694	100,0

Ankette ilgili soruyu yanıtlayan 317 kent konseyi üyesinin ‘Kent konseylerinde yerel demokrasiyi geliştirmek için neler yapılmalıdır?’ sorusuna verdikleri ilk cevabın %25,7 çoğunlukla ‘Çoğunluğun yönetime katılımı sağlanmalı’ olduğu belirlenmiştir. Üyelerin %23’ü ise bu soruya ikinci derecede önemli gördükleri cevap olarak “Konsey içerisindeki tüm grupların alınan kararlara eşit katılımı sağlanmalı” olduğunu belirtmişlerdir. Yine üyelerin %21,7’si ise bu soruya üçüncü derecede önemli gördükleri şık “Alınan kararlara itiraz edebilme hakkı getirilmeli” yönünde olmuştur.

Yerel demokrasiye idari özerklik, idari anlamda özerk bir şekilde karar alıp verebilme olarak nitelendiren GAP Bölgesi kent konseyi üyeleri, yerel demokrasiyi geliştirmek için yapılması gereken ilk unsurun da alınan kararlara itiraz edebilme hakkının getirilmesi olduğunu ifade etmiştir. Bu durum yerel özerkliği bağdaştırdığı idari özerkliğe uygun düşmektedir.

4.15. Kent Konseyi Üyelerinin Kent Konseyinde Olmalarının Kentin Temsiline ve Katılımına Katkısı

Tablo 17: Kent Konseyi Üyelerinin İllerinde Kent Konseyi Olmasının Kentin Temsiline ve Katılımına Katkısı

İfade	Kentin Temsiline Katkısı		Kentin Katılımına Katkısı	
	Frekans	Yüzde	Frekans	Yüzde
Şehrin gelişimine katkıda bulunması	5	20	1	6,25
Şimdilik herhangi bir katkısı yok	1	4	-	-
Az katkısı var	2	8	-	-
Belediye-halk arasında köprü olması	4	16	2	12,5
Hemşerilerin sorunlarına çözüm konusunda katkıda bulunması	5	20	7	43,75
Halka daha iyi bir hizmet sunulması	3	12	1	6,25
Kentin kültürel değerlerine sahip çıkılması	3	12	1	6,25

Javstudies.com	Javstudies@gmail.com	International Journal of Academic Value Studies		
Daha şeffaf bir yönetim anlayışı kazandırması	2	8	1	6,25
Halkın kent konseyine katılımının artırılması	-	-	2	12,5
Afet durumunda iletişimin sağlanmasına katkıda bulunması	-	-	1	6,25
Toplam	25	100	16	100

Tablo 17’de GAP Bölgesinde ankete katılan 323 kent konseyi üyesinin %7,73’ü (25 kişi) ‘İlinizde kent konseyinin olmasının kentin temsiline yönelik ne gibi katkısı olduğunu düşünüyorsunuz?’ şeklindeki açık uçlu soruya yanıt vermiştir. Soruyu yanıtlayan 25 kişiden %20’si kent konseyinin “şehrin gelişimine katkıda bulunduğunu” ve yine %20’si ise kent konseyinin “hemşerilerin sorunlarına çözüm konusunda katkıda bulunduğunu” dile getirmiştir. %16’sı ise belediye ve halk arasında köprü durumunda olduğunu ifade etmiştir.

Yine tablo 17’de ankete katılan 323 kent konseyi üyesinin %4,95’i (16 kişi) ise ‘İlinizde kent konseyinin olmasının kentin katılımına yönelik ne gibi katkısı olduğunu düşünüyorsunuz?’ şeklindeki açık uçlu soruya yanıt vermiştir. Soruyu yanıtlayan 16 kişiden %43,75’i kent konseyinin “hemşerilerin sorunlarına çözüm konusunda katkıda bulunduğunu” dile getirmiştir.

4.16. Temsil ve Katılım Özelliklerine İlişkin Hipotezler ve Analizler

Konsey üyelerinin temsil ve katılım özelliklerine ilişkin güvenilirlik analizine bakıldığında Cronbach’s Alpha değerinin 0,741 olduğu görülmektedir. Genel olarak literatürde 0,60-0,80 arası olan Cronbach’s Alpha katsayısının ölçekte oldukça güvenilirliği, 0,80-1,00 arası ise ölçeğin yüksek güvenilirliğini ifade ettiği düşünülmektedir.

Cronbach's Alpha	N of Items
,741	30

Aşağıdaki hipotezler temsil ve katılım ile ilgili olarak sorulan araştırma sorularının analizlerinden oluşmaktadır;

H1: Yaş Değişkeni İle Kent Konseyi Üyesi Olunmasındaki Temel Amaç Arasında Anlamlı Bir Farklılık Yoktur.

Kent Konseyinde yaş değişkeni ile kent konseyi üyesi olmadaki temel amaçlar arasındaki ilişkiye dair elde edilen veriler ANOVA testinin varsayımlarından olan “*verilerin homojen dağılım göstermesi*” şartını sağlamadığından tek yönlü ANOVA’nın parametrik olmayan karşılığı olarak Kruskal-Wallis H-Testi yapılmıştır.

Tablo 18: Yaş Değişkeni İle Kent Konseyi Üyelerinin Kent Konseyi Üyesi Olmadaki Temel Amaçları Arasındaki Kruskal-Wallis H-Testi Sonuçları

Kent konseyi üyesi olmanızdaki temel amaç nedir?

Chi-square	1,754
Df	4
Asymp sig.	,781

a. Kruskal Wallis Test

b. Grouping Variable: 4. Yaşınız?

Tablo 18’de yaş değişkeni ile kent konseyi üyelerinin kent konseyi üyesi olmadaki temel amaçları arasındaki Kruskal-Wallis H-Testi sonuçları görülmektedir. Yapılan analiz sonucunda “*kent konseyi üyelerinin yaşları ile kent konseyi olunmasındaki temel amaç arasında anlamlı bir ilişki yoktur*”H1 hipotezi reddedilmez. [$\chi^2=1,754$;sd:4, $p=0.781$; $p>0.05$]. Yani Yaş değişkeni ile kent konseyinin ifade ettiği anlam arasında anlamlı bir farklılık yoktur. Bu sonuç her yaş grubunda amacın değişmediğini üyelerin esas amacının “yaşadığı şehrin sorunlarının çözümünde aktif olarak katkıda bulunma isteği” olmuştur.

H2: Yaş Değişkeni İle Kent Konseyinin İfade Ettiği Anlam Arasında Anlamlı Bir Farklılık Yoktur.

Tablo 19: Yaş Değişkeni İle Kent Konseyinin İfade Ettiği Anlam Arasındaki Kruskal-Wallis H-Testi Sonuçları

	Yaşınız	N	Ort fark
Size göre kent konseyi nedir?	18-25	10	190,80
	26-33	42	181,70
	34-41	110	145,30
	42-49	103	177,34
	50 ve üzeri	58	147,21
	Toplam	323	
Size göre Kent Konseyi Nedir?			
Chi-square			11,131
Df			4
Asymp sig.			,025

a. Kruskal Wallis Test

b. Grouping Variable: 4. Yaşınız

Kent Konseyinde yaş değişkeni ile kent konseyinin ifade ettiği anlam arasındaki ilişkiye dair elde edilen veriler ANOVA testinin varsayımlarından olan “*verilerin normal dağılım göstermesi*” şartını sağlamadığından tek yönlü ANOVA’nın parametrik olmayan karşılığı olarak Kruskal Wallis H-Testi yapılmıştır. Tablo 19’da yaş değişkeni ile kent konseyinin ifade ettiği anlam arasındaki ilişkiye ait Kruskal Wallis H-Testi analizi sonuçları yer almaktadır. Yapılan analiz sonucunda “*kent konseyi üyelerinin yaşları ile kent konseyinin ifade ettiği anlam arasında anlamlı bir farklılık yoktur*” H2 hipotezi **reddedilir**. [$\chi^2=11,131$; $p=0.025$; $p<0.05$]. Yani yaş değişkeni ile kent konseyinin ifade ettiği anlam arasında anlamlı bir farklılık vardır. Bu farklılık 18-25 yaş arasındaki katılımcıların ortalama 190,80 farka sahip iken 50 ve üzeri yaş olanların ortalama farkı 147,21 olmuştur.

H3: Yaş Değişkeni İle Kent Konseyinin İşlevi Ne/Neler Olmalıdır Arasında Anlamlı Bir Farklılık Yoktur.

Tablo 20: Kent Konseyi Üyelerinin Yaşları İle Kent Konseyinin İşlevi Ne/Neler Olmalıdır ANOVA Test Sonucu

	Sum of Squares	df	Mean Square	F	Sig.
Between Groups	82,855	4	20,714	3,641	,006
Within Groups	1803,595	317	5,690		
Total	1886,450	321			

Kent Konseyi Üyelerinin yaşları ile kent konseyinin işlevi ne/neler olmalıdır arasındaki ilişkiyi tespit etmek için tek yönlü varyans analizi olan Anova testine başvurulmuştur. Eğer gruplar arasında bir farklılık varsa da bunu tespit etmek için Tukey testi yapılmıştır. Yukarıdaki tabloda %5 önem seviyesine göre yapılan ANOVA testinde, p değeri 0.05’den küçük olduğundan ($F=3,641$; $sd=4$ ve $p=,006<0,05$) gruplar arasında fark vardır. Bu durumda H3 hipotezi **reddedilir**. Yani Kent konseyi Üyelerinin Yaşları İle Kent Konseyinin işlevi ne/neler olduğu arasında anlamlı bir farklılık ortaya çıkmıştır. Bu farklılığı ortaya çıkarmak için yapılan Tukey testi sonucuna göre 18-25 yaş arasındaki katılımcıların diğer tüm yaş gruplarından farklı olmasından kaynaklandığı ortaya çıkmıştır. 18-25 yaş aralığındaki katılımcılar Kent Konseyinin işlevi ne/neler olmalıdır konusun da “kent sorunlarını belirlemek, çözümler geliştirmek” olarak belirtmişken diğer yaş grupları ise “Hemşehrilik bilinci bağlamında, halkın belediye yönetimine katılımını sağlamak” olarak ifade etmişlerdir.

H4: Kent Konseyi Üyelerinin Cinsiyetleri İle Kent Konseyi Temsil-Katılım Özellikleri Arasında Anlamlı Bir Farklılık Yoktur.

Tablo 21: Kent Konseyi Üyelerinin Cinsiyetleri ve Temsil- Katılım Özelliklerine İlişkin Kruskal Wallis H-Testi Analizi Sonucu

	Chi-square	Df	Sig.	Hipotez
Belediye meclis üyeleri kent konseylerinin yapısı hakkında yeterli bilgiye sahiptir.	1,905	1	,168	Kabul
Belediye meclis üyeleri kent konseylerinin işleyişi hakkında yeterli bilgiye sahiptir.	0,011	1	,916	Kabul
Belediye meclis üyeleri kent konseylerinin görevleri hakkında yeterli bilgiye sahiptir.	0,772	1	,380	Kabul
Kent konseyi üyeleri kent konseylerinin yapısı hakkında yeterli bilgiye sahiptir.	0,005	1	,944	Kabul
Kent konseyi üyeleri kent konseylerinin işleyişi hakkında yeterli bilgiye sahiptir.	0,104	1	,746	Kabul
Kent konseyi üyeleri kent konseylerinin görevleri hakkında yeterli bilgiye sahiptir.	0,097	1	,755	Kabul
Yerel halk, kent konseylerinin yapısı hakkında yeterli bilgiye sahiptir.	0,005	1	,943	Kabul
Yerel halk, kent konseylerinin işleyişi hakkında yeterli bilgiye sahiptir.	0,042	1	,837	Kabul
Yerel halk, kent konseylerinin üyeleri hakkında yeterli bilgiye sahiptir.	0,099	1	,753	Kabul

Tablo 21: Kent Konseyi Üyelerinin Cinsiyetleri ve Temsil- Katılım Özelliklerine İlişkin Kruskal Wallis H-Testi Analizi Sonucu (Devamı)

Yerel halk, kent konseylerinin görevleri hakkında yeterli bilgiye sahiptir.	0,480	1	,488	Kabul
Kent Konseylerinde toplumun tüm kesimleri yeterince temsil edilmektedir.	2,449	1	,118	Kabul
Bugünkü kent konseyleri seçim sistemiyle, yerel halk kent konseylerinde yeterli düzeyde temsil edilmektedir.	0,087	1	,769	Kabul
Kent konseyi üyeleri yerel halk tarafından belirlense daha iyi olur.	2,552	1	,110	Kabul
Yerel temsil işlevinin gerçekleşmesi için mahalle muhtarları kent konseylerinde daha etkin yer almalıdır.	0,064	1	,800	Kabul
Kent konseylerinin faaliyetlerine farklı siyasi partilerin temsilcileri katılmaktadır.	0,262	1	,609	Kabul
Kent konseylerinde temsil olgusu, sadece 4 yılda bir yapılan seçimlerle kendini göstermektedir.	0,249	1	,618	Kabul
Yerel halk kendini temsil etmeyen kent konseyine itibar etmemektedir.	0,017	1	,896	Kabul
Kent konseyleri halkın yönetime katılımını sağlayan bir işleve sahiptir.	0,695	1	,404	Kabul
Kent konseylerine hemşehrilerin katılımı yeterli düzeydedir.	2,364	1	,105	Kabul
Meclis ve çalışma gruplarının kent konseyinde katılımı yeterli düzeydedir.	0,738	1	,390	Kabul
Vatandaşların kent konseyine katılımı yerel hizmetlere olumlu etkiler yapmaktadır.	0,023	1	,879	Kabul
Kent konseyleri yerel halkı faaliyetleri konusunda bilgilendirmektedir.	1,274	1	,259	Kabul
Kent konseylerinin aldığı kararlar belediye meclisinde dikkate alınmaktadır.	2,190	1	,139	Kabul
Yerel sorunların çözümünde belediye meclisleri yeterlidir.	2,099	1	,147	Kabul
Yerel sorunların çözümünde kent konseyleri çok gerekli bir kurum değildir.	6,518	1	,011	Red
Kent konseylerinin bağlayıcı karar alamaması etkinliklerini olumsuz yönde etkilemektedir.	0,395	1	,530	Kabul
Yerel yönetim meclislerinde, kent konseyleri kamu yararı/halkın çıkarlarını gözetmektedir.	1,533	1	,216	Kabul
Kent konseylerine genellikle belli toplumsal gruplar (toplumdaki belli aileler vs..) egemendir.	0,028	1	,875	Kabul
Kent konseyleri kentin sorunlarının çözümüne önemli bir katkı sağlamaktadır.	0,073	1	,787	Kabul
Kent Konseyinin almış olduğu kararlara yerel halkın ilgisi vardır.	2,420	1	,120	Kabul

Kent konseyi üyelerinin temsil-katılım özellikleri varyansların homojenliğini göstermediğinden tek yönlü ANOVA'nın parametrik olmayan karşılığı olarak Kruskal Wallis H-Testi yapılmıştır. Tablo 21'de kent konseyi üyelerinin cinsiyetleri ile temsil- katılım özelliklerine ilişkin Kruskal Wallis H-Testi analizi sonuçları yer almaktadır. Elde edilen bulgulara göre kent konseyi üyelerinin cinsiyetleri ile temsil- katılım özelliklerine ilişkin olarak; “*Yerel sorunların çözümünde kent konseyleri çok gerekli bir kurum değildir*” ifadesi açısından bir farklılığın olduğu belirlenmiştir. Kent konseyi üyelerinin cinsiyetleri ile “*Yerel sorunların çözümünde kent konseyleri çok gerekli bir kurum değildir*” arasındaki anlamlılık ($X^2=6,518$; $P=0,011<0,05$) olarak bulunmuştur. Yapılan karşılaştırma testi sonucunda; *yerel sorunların çözümünde kent konseyleri çok gerekli bir kurum olmadığını* düşünen kent konseyi üyelerinin cinsiyetleri karşılaştırıldığında kadın üyelerin ortalama farkları 185,19 iken erkek üyelerin ortalama farkları 155,93 olarak bulunmuştur.

Buna göre H4 hipotezi “*Yerel sorunların çözümünde kent konseyleri çok gerekli bir kurum değildir.*” ifadesi için reddedilip diğerleri için kabul edilmiştir. Bu hipotezin reddi aynı zamanda kent konseyi üyeleri tarafından kent konseylerinin yerel sorunların çözümünde gerekli bir kurum olduğu düşüncesine sahip olduklarını göstermektedir.

H5:Kent Konseyi Üyelerinin Yaşları İle Kent Konseyi Temsil-Katılım Özellikleri Arasında Anlamlı Bir Farklılık Yoktur.

Tablo 22: Kent Konseyi Üyelerinin Yaşları ile Temsil-Katılım Özelliklerine ilişkin ANOVA TEST Sonucu

		Sum of Squares	df	Mean Square	F	Sig.	Hipotez
1.Belediye meclis üyeleri kent konseylerinin yapısı hakkında yeterli bilgiye sahiptir.	Between Groups	15,563	4	3,891	1,652	,161	
	Within Groups	748,833	318	2,355			Kabul
	Total	764,396	322				
2. Belediye meclis üyeleri kent konseylerinin işleyişi hakkında yeterli bilgiye sahiptir.	Between Groups	16,204	4	4,051	1,703	,149	
	Within Groups	756,322	318	2,378			Kabul
	Total	772,526	322				
3. Belediye meclis üyeleri kent konseylerinin görevleri hakkında yeterli bilgiye sahiptir.	Between Groups	9,208	4	2,302	,969	,425	
	Within Groups	755,641	318	2,376			Kabul
	Total	764,848	322				
4. Kent konseyi üyeleri kent konseylerinin yapısı hakkında yeterli bilgiye sahiptir.	Between Groups	11,882	4	2,970	1,277	,279	
	Within Groups	739,920	318	2,327			Kabul
	Total	751,802	322				

Tablo 22: Kent Konseyi Üyelerinin Yaşları ile Temsil-Katılım Özelliklerine ilişkin ANOVA TEST Sonucu (Devamı)

5. Kent konseyi üyeleri kent konseylerinin işleyişi hakkında yeterli bilgiye sahiptir.	Between Groups	13,589	4	3,397	1,465	,213	
	Within Groups	737,408	318	2,319			Kabul
	Total	750,997	322				
6. Kent konseyi üyeleri kent konseylerinin görevleri hakkında yeterli bilgiye sahiptir.	Between Groups	11,245	4	2,811	1,201	,310	
	Within Groups	744,445	318	2,341			Kabul
	Total	755,690	322				
7. Yerel halk, kent konseylerinin yapısı hakkında yeterli bilgiye sahiptir.	Between Groups	8,837	4	2,209	,830	,507	
	Within Groups	846,017	318	2,660			Kabul
	Total	854,854	322				
8.Yerel halk, kent konseylerinin işleyişi hakkında yeterli bilgiye sahiptir.	Between Groups	13,534	4	3,384	1,231	,298	
	Within Groups	874,100	318	2,749			Kabul
	Total	887,635	322				
9.Yerel halk, kent konseylerinin üyeleri hakkında yeterli bilgiye sahiptir.	Between Groups	18,280	4	4,570	1,668	,157	
	Within Groups	871,292	318	2,740			Kabul
	Total	889,573	322				
10.Yerel halk, kent konseylerinin görevleri hakkında yeterli bilgiye sahiptir.	Between Groups	14,087	4	3,522	1,272	,281	
	Within Groups	880,334	318	2,768			Kabul
	Total	894,421	322				
11. Kent Konseylerinde toplumun tüm kesimleri yeterince temsil edilmektedir.	Between Groups	13,459	4	3,365	2,323	,057	
	Within Groups	460,640	318	1,449			Kabul
	Total	474,099	322				
12.Bugünkü kent konseyleri seçim sistemiyle, yerel halk kent konseylerinde yeterli düzeyde temsil edilmektedir.	Between Groups	16,215	4	4,054	1,555	,186	
	Within Groups	828,888	318	2,607			Kabul
	Total	845,102	322				
13. Kent konseyi üyeleri yerel halk tarafından belirlense daha iyi olur.	Between Groups	13,376	4	3,344	2,196	,069	
	Within Groups	484,302	318	1,523			Kabul
	Total	497,678	322				
14.Yerel temsil işlevinin gerçekleşmesi için mahalle muhtarları kent konseylerinde daha etkin yer almalıdır.	Between Groups	4,532	4	1,133	,645	,630	
	Within Groups	558,229	318	1,755			Kabul
	Total	562,762	322				
15. Kent konseylerinin faaliyetlerine farklı siyasi partilerin temsilcileri katılmaktadır.	Between Groups	9,660	4	2,415	,897	,466	
	Within Groups	856,210	318	2,692			Kabul
	Total	865,870	322				
16. Kent konseylerinde temsil olgusu, sadece 4 yılda bir yapılan seçimlerle kendini göstermektedir.	Between Groups	20,611	4	5,153	1,942	,103	
	Within Groups	843,575	318	2,653			Kabul
	Total	864,186	322				
17.Yerel halk kendini temsil etmeyen kent konseyine itibar etmemektedir.	Between Groups	7,997	4	1,999	1,386	,238	
	Within Groups	458,628	318	1,442			Kabul
	Total	466,625	322				
18. Kent konseyleri halkın yönetime katılımını sağlayan bir işleve sahiptir.	Between Groups	12,241	4	3,060	1,252	,289	
	Within Groups	777,122	318	2,444			Kabul
	Total	789,362	322				
19. Kent konseylerine hemşehrilerin katılımı yeterli düzeydedir.	Between Groups	10,139	4	2,535	1,590	,177	
	Within Groups	507,019	318	1,594			Kabul
	Total	517,158	322				
20. Meclis ve çalışma gruplarının kent konseyinde katılımı yeterli düzeydedir.	Between Groups	11,753	4	2,938	1,076	,369	
	Within Groups	868,588	318	2,731			Kabul
	Total	880,341	322				
21. Vatandaşların kent konseyine katılımı yerel hizmetlere olumlu etkiler yapmaktadır.	Between Groups	3,102	4	,775	,432	,786	
	Within Groups	571,121	318	1,796			Kabul
	Total	574,223	322				
22. Kent konseyleri yerel halkı faaliyetleri konusunda bilgilendirmektedir.	Between Groups	4,932	4	1,233	,565	,688	
	Within Groups	693,830	318	2,182			Kabul
	Total	698,762	322				
23. Kent konseylerinin aldığı kararlar belediye meclisinde dikkate alınmaktadır.	Between Groups	12,951	4	3,238	1,340	,255	
	Within Groups	768,616	318	2,417			Kabul
	Total	781,567	322				
24. Yerel sorunların çözümünde belediye meclisleri yeterlidir.	Between Groups	6,039	4	1,510	,786	,535	
	Within Groups	611,143	318	1,922			Kabul
	Total	617,183	322				
25. Yerel sorunların çözümünde kent konseyleri çok gerekli bir kurum değildir.	Between Groups	7,814	4	1,954	,903	,462	
	Within Groups	687,982	318	2,163			Kabul
	Total	695,796	322				

Tablo 22: Kent Konseyi Üyelerinin Yaşları ile Temsil-Katılım Özelliklerine ilişkin ANOVA TEST Sonucu (Devamı)

26. Kent konseylerinin bağlayıcı karar alamaması etkinliklerini olumsuz yönde etkilemektedir.	Between Groups	14,187	4	3,547	3,135	,015	
	Within Groups	359,801	318	1,131			Red
	Total	373,988	322				
27. Yerel yönetim meclislerinde, kent konseyleri kamu yararı/halkın çıkarlarını gözetmektedir.	Between Groups	6,096	4	1,524	1,254	,288	
	Within Groups	386,381	318	1,215			Kabul
	Total	392,477	322				
28. Kent konseylerine genellikle belli toplumsal gruplar (toplumdaki belli aileler vs..) egemendir.	Between Groups	16,319	4	4,080	1,286	,275	
	Within Groups	1008,721	318	3,172			Kabul
	Total	1025,040	322				
29. Kent konseyleri kentin sorunlarının çözümüne önemli bir katkı sağlamaktadır.	Between Groups	4,405	4	1,101	,950	,435	
	Within Groups	368,518	318	1,159			Kabul
	Total	372,923	322				
30. Kent Konseyinin almış olduğu kararlara yerel halkın ilgisi vardır.	Between Groups	6,705	4	1,676	,623	,647	
	Within Groups	856,124	318	2,692			Kabul
	Total	862,830	322				

Tablo 22’de Kent Konseyi üyelerinin yaşları ile temsil- katılım özelliklerine ilişkin ANOVA-Testi analizi sonuçları yer almaktadır. Elde edilen bulgulara göre kent konseyi üyelerinin yaşları ile temsil- katılım özelliklerine ilişkin olarak; “Kent konseylerinin bağlayıcı karar alamaması etkinliklerini olumsuz yönde etkilemektedir.” ifadesi açısından bir farklılığın olduğu görülmektedir. Kent konseyi üyelerinin yaşları ile “Kent konseylerinin bağlayıcı karar alamaması etkinliklerini olumsuz yönde etkilemektedir.” ifadesi arasındaki anlamlılık ($F=3,135;sd=4, p=0.015<0.05$) olarak bulunmuştur. Yapılan Post Hoc testi sonucunda bu farklılığın 18-25 yaş aralığında olanlar 26-33 ve 34-41 yaş aralığında olanlardan farklı çıkmıştır. Yani 18-25 yaş aralığında olan kent konseyi üyeleri kent konseylerinin bağlayıcı karar alamamalarının etkinliklerini olumsuz yönde etkilemediğini düşünmektedirler.

5. SONUÇ

Türkiye’de 2005 yılında yasal bir yapıya kavuşan kent konseylerinin; doğrudan ve saf bir şekilde halkın katılımını sağlaması, hemşehrilerin seçim dışında da aktif olarak kararlara katılımına olanak tanınması ve hemşehrilerin kendi seslerini duyurabilmesi gibi çeşitli işlevleri bulunmaktadır. Ancak kuruldukları günden beri özellikle henüz çok yeni kurumlar olmaları, çoğu ilde yasal zorunluluk olmasına rağmen hala mevcut olmamaları, işlev konusunda sıkıntılar yaşaması, halk katılımı ve karar alma süreçlerine büyük faydalar sağlayamamaları kent konseylerinin yaşadığı sıkıntıların başında gelmektedir. Toplumsal açıdan kent konseylerinin bilinirlikleri/tanınırlıkları ile konseylere katılımın düşük olması, belediyelerin bir birimi gibi algılanmaları da konseyin işlevinin tam olarak yerine getirememesine neden olmaktadır. Yine bağımsız karar alıp bunu uygulayamamaları, hemşehri hukuku konusunda yetersiz kalmaları, hatta üyelerin daha kent konseyi konusunda bilinçli olamaması ve temsil ve katılım işlevlerini tam olarak uygulayamamaları, halkta bu konuda tam bilinç düzeyinin oluşmaması, temsilcilerini halkın seçememesi ve yasal dayanaklarının zayıf olması yönünde de eleştirilmişlerdir. Bundan hareketle çalışma GAP Bölgesindeki kent konseylerinin cevapları doğrultusunda, kent konseylerinin temsil ve katılım açısından nasıl algılandıklarını ortaya koymayı amaçlamış ve yapılan analizler sonucunda GAP Bölgesinde kent konseylerinin temsil ve katılım düzeyini ölçen çeşitli değerlendirmeler yapılmıştır. Anket çalışması katılımcıların demografik ve kent konseylerine yönelik sorulardan oluştuğu için, GAP Bölgesi kapsamında aşağıdaki sonuçlara ulaşılmıştır. Ayrıca çalışmada demografik özellikler hakkında bilgi verilmesindeki amaç ise GAP Bölgesinde kent konseyi üyelerinin genel profilini çıkarmak olmaktadır, çok detaya girilmemekte çünkü her biri kendi kategorisinde ayrı bir çalışma konusu olabilmektedir.

Çalışmanın genel olarak demografik özellikleri ile ilgili sonuçlarına bakıldığında; GAP Bölgesinde yapılan anket sonuçlarına göre, kent konseyi üyelerinin çoğunluğunu erkek üyelerin (%80) oluşturduğunu söylemek mümkündür. Bölgeye genel anlamda bakıldığında, erkek üye ağırlıkta bir kent konseyi yapılanmasının mevcut olduğu görülmektedir. Tek tek GAP Bölgesini oluşturan şehirler bazında da bakıldığında, kent konseyinin yine erkek üye ağırlıkta olduğu görülmekte, erkek üyelerin konseyde temsil ediciliğinin ve katılımının yeterli olduğunu ortaya koymaktadır. Bu durum, konseyde kadın katılımcı sayısının az olduğunun göstergesi olmakta, kadın üye sayısının, kadınları konseyde temsil edicilikte yetersiz kaldığını ortaya koymaktadır. Yine GAP Bölgesi 2014 genel nüfus sayımına bakıldığında kadın ve erkek nüfusunun genel anlamda eşit olduğu belirtilmişti. Bu durum GAP Bölgesinde konseyde kadın temsiline yetersiz olduğunu kanıtlamaktadır. Ayrıca konsey üyelerinin neredeyse tamamının da GAP Bölgesi ya da Doğu Anadolu Bölgesi doğumlu olduğu görülmektedir.

Yine anket sonuçlarına göre, kent konseyi üyelerinin yaş aralığına bakıldığında orta yaş grubunun hâkim olduğu görülmektedir. GAP Bölgesinde genç nüfusun yoğun olmasına (%49) rağmen konseylerde orta yaşlıların temsiline söz konusu olduğu ve gençlerin temsil edilişinin yetersiz olduğu görülmektedir. Diğer bir deyişle orta yaş grubu kent konseyi üyeleri, konseylerde fazlasıyla temsil edilmektedir. Dikkat çekici yanı ise genç nüfusun hem kent konseylerinde temsiline ve katılımının çok az olmasıdır. Diğer bir nokta da GAP Bölgesi kent konseylerinde gençlik meclisleri gibi bir yapılanmanın mevcut olması ancak 18-21 yaş arası grubun sayısının çok az olup, katılımcı sayısının bu kadar az olması bu çalışma meclisinin çok da etkin olmadığını göstermektedir.

Eğitim durumları açısından bölgeye bakıldığında; bu kapsamda GAP bölgesi kent konseyi üyelerinin eğitim durumunun iyi düzeyde olduğu sonucu ortaya çıkmaktadır. Bölgenin genel anlamda eğitimdeki durumu ülke ortalamasının altında olmasına rağmen konsey üyelerinin eğitim durumunun iyi olduğu görülmektedir. Ayrıca GAP Bölgesi kent konseylerinde halkın çeşitli kesimlerinden temsilciler olduğu görülmektedir.

Çalışmanın kent konseyi üyelerince, kent konseylerini temsil ve katılım noktasında nasıl algıladıklarını dair görüş ve yaklaşımlarını içeren sonuçlarına bakıldığında; Türkiye’de 1997 yılıyla birlikte kent konseyleri uygulama alanı bulsa da yapı ve işleyişinde Türkiye bazında eksiklikleri söz konusu olduğu gibi bölgedeki kent konseyi üyelerinin de vermiş olduğu cevaplar söz konusu eksiklikleri bölge bazında desteklemiştir.

GAP Bölgesi kent konseyi üyelerinin cevapları doğrultusunda, kent konseylerinin temsil ve katılım boyutuna ilişkin çalışma kapsamında çok çeşitli çıkarımlar yapmak mümkündür. Her şeyden önce kent konseyi üyelerince kent konseyinin ifade ettiği anlam, gerekli bir yapılanma olup olmadığı, kent konseyinin sahip olması gereken işlevleri, temsil etmesi gerektiği kitle ve kent konseyinin aldığı kararlarda etkili olması gereken yapılanmalar hakkında literatürde de mevcut olan bilgilerin ve çalışmamız kapsamında desteklenen bilgilerin aksini ifade eden görüş ve yaklaşımlar anket sonuçlarında da gözlemlenmemiştir. Ancak sorun kent konseyinin faaliyetlerini uygulama alanında ortaya çıktığı kent konseylerince verilen cevapların analizleri kapsamında netleştirilmiştir. Anket sonuçlarına göre bölge kapsamında yaşanan sıkıntıların başında halkın böyle bir yapılanmanın varlığından haberdar ya da kent konseyinin ne anlam ifade ettiğinin bilincinde olmamaları gelmektedir. Kent konseyi üyelerine göre kent konseyi gibi bir yapılanmanın tanıtımı yapılmamakta bundan dolayı halk kent konseylerinin temsil ve katılım işlevini gerçekleştirmediğinden habersiz olmaktadır. Ayrıca kent konseyi üyelerine göre konseyin aldığı kararlardan halk habersizdir. Bu durum üzerinde durulması gereken bir konudur ve konseyin aldığı kararların halka etkin bir şekilde duyurulması gerekmektedir. Çünkü bu durum katılım noktasında önemlidir. Halk bu sayede kentle ilgili yapılan planlardan, projelerden haberdar olacak, bu konuda konsey ile irtibata geçecek ve katılım sağlanmış olacaktır. Bu nedenle kent konseyi tanıtımının, yerel yönetimler ve bu yapıda yer alanlar tarafından en iyi şekilde yapılması gerekmektedir. Böylelikle halkın kent konseylerini tanıması, yaşadığı kent hakkında alınan kararları takip etmesi ve bu durumun da gönüllülük esası olduğunun bilincinde olması gerekmektedir.

GAP Bölgesi kent konseyi üyelerince kent konseylerine yönelik sorularda en dikkat çekici cevap ise kent konseylerinde etkili olan kimlerdir sorusuna verilen cevap olmuştur. Üyeler kent konseylerinde esas etkili olması gereken yapıların vatandaşlar/hemşehriler olması gerektiğini düşünürken, kent konseylerinde etkili olan yapılanmaların ilk sırada çeşitli meslek odaları ve STK’lar olduğu belirtilmiştir. Bu durum kent konseylerinin algılanmasında ve uygulanmasında bir takım problemler yaşandığı göstermektedir.

Analiz sonuçları kapsamında ortaya çıkan bir diğer sonuç ise, yerel demokrasinin neyi ifade ettiği konusu üzerinde kent konseyleri üyelerince kent konseylerinde uzlaşmanın olmamasıdır. Çünkü kent konseylerinin temel dayanağı olan yerel demokrasinin sağlanabilmesi için bölge kapsamında hem temsilcilerin hem de halkın yerel düzeyde katılımının sağlanması gerekmektedir. Kent konseyi üyelerinin de bölge kapsamında savunduğu görüş halkın kent konseylerine katılım noktasında çok eksik kalmasıdır. Bunun çeşitli sebeplerini yine analiz kapsamında ortaya koymak mümkündür. Örneğin, kent konseylerinin “belediyelere bağlı bir birim” olarak algılanmakta faaliyet alanının çok sınırlı olduğu ifade edilmekte ve belediyenin denetiminde olduğu düşünülmektedir.

Yine analiz kapsamında GAP Bölgesi kent konseyi üyeleri kent konseylerinde belirli toplumsal sınıfların egemen olduğunu dile getirmekte temel fonksiyonu olan konseylere halkın egemen olma durumunun olmadığını belirtmektedirler. Ayrıca toplumda dezavantajlı gruplar olarak nitelendirilen yaşlılar, kadınlar, gençler ve engellilerin bu mekanizmaya çok azının dâhil olması GAP Bölgesinde kent konseylerince bu durum kent konseylerinde yaşanan sıkıntıların başında gelmekte ve kent konseyleri üyelerince söz konusu sayılan sıkıntılar temsil ve katılımı kent konseylerinde amacına uygun olarak hayata geçirilememesine sebep olmaktadır.

Son olarak kent konseyleri üyelerinin, kent konseylerinin temsil ve katılıma dair görüşlerine karşın; GAP Bölgesi'nde kent konseyleri her ne kadar yeni kurumlar olsa da ve çok çeşitli sıkıntılar yaşasa da, eğer ki bu yapı kuruluş amacına uygun bir biçimde algılanır ve uygulanırsa, yerel yönetimler ile halkı bu yapılanma bir araya getirecektir. Bu sayede karar alma süreçlerine halk ve çeşitli yerel aktörler etkin olarak katılma imkânı bulabilecek, yerel demokrasinin en uygun biçimde hayata geçirildiği kurumlar olarak başarılı bir şekilde temsil ve katılımın önündeki sorunları çözecektir.

KAYNAKÇA

BULUT, T. (2013). Şeffaf, Katılımcı ve Etkin Kent Yönetimi İçin Kent Konseyleri, Ekin Basım Yayın Dağıtım, Bursa.

DUR, İ. İ. (2011). Yerel Yönetişim ve Kent Konseyleri, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.

EMREALP, S. (2005). "Türkiye Yerel Gündem 21 Programı, Yerel Gündem 21 Uygulamalarına Yönelik Kolaylaştırıcı Bilgiler Elkitabı", IULA-EMME Yayını, 2. Baskı, İstanbul.

EMREALP, S. (2010). "Türkiye'nin Katılımcı-Demokratik Yerel Yönetişim Modeli Olarak Dünyaya Armağanı: Kent Konseyleri", 2. Baskı, UCLG-MEVA, İstanbul.

ERKUL, H., TAN B. ve HÜSEYİN K. (2013). "Kent Konseylerinin Sorunları Üzerine Bir İnceleme: Çanakkale Kent Konseyi Örneği", Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 10 (22), Hatay.

GÖKTÜRK, A. (2007). "Bugün Geline Yerde Kent Konseyleri ve Yerel Gündem 21", Kayfor IV Bildiriler Kitabı, Muğla.

HARBERS, I. (2010). Decentralization And The Development Of Nationalized Party Systems İn New Democracies: Evidence From Latin America. Comparative Political Studies.

HATAM, S. (2012). Belediyelerde Katılımcı Demokrasi Aracı Olarak Kent Konseyler: Samsun Örneği, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Sakarya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Sakarya.

KOCAOĞLU, M. (2014). Yerel Yönetimlerde Katılım ve Kültür -Katılımcı Yerel Yönetim Anlayışının Kültürel Temelleri-, Çizgi Kitabevi, Konya.

KAYPAK, Ş. (2011). "Katılımcı Yönetim Mekanizması Olarak Kent Konseyleri", Kent Konseyleri Sempozyumu Bildiri Kitabı, Ed.: Enes Battal Keskin, Burfas Baskı, Bursa.

KELEŞ, R. (2012). Yerinden Yönetim ve Siyaset, Cem Yayınevi, 8. Basım, İstanbul.

KENT KONSEYİ YÖNETMELİĞİ, Alıntı: <http://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2006/10/20061008-5.htm>, 10.03.2017.

KENT KONSEYİ YÖNETMELİĞİNDE DEĞİŞİKLİK YAPILMASINA DAİR YÖNETMELİK, Alıntı: <http://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2009/06/20090606-9.htm>, 10.03.2017.

YILDIZ, S. (2010). Yönetişel Katılım Ve Kent Konseyleri: Antalya-Burdur-Isparta Uygulamaları, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Süleyman Demirel Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Isparta.

5393 Sayılı Belediye Kanunu, <http://www.mevzuat.gov.tr/Metin1.aspx?MevzuatKod=1.5.5393&MevzuatIliski=0&sourceXmlSearch=&Tur=1&Tertip=5&No=5393>, Erişim Tarihi: 10.03.2017.

<http://www.gap.gov.tr/gap/gap-nedir>, 10.03.2017.

<http://www.gap.gov.tr/gap/gap-nedir>, 10.03.2017.

<http://www.tuik.gov.tr/UstMenu.do?metod=temelist>, 10.03.2017.

<http://www.tuik.gov.tr/PreTabloArama.do?metod=search&araType=vt>, 10.03.2017.

<http://file:///C:/Users/okul/Downloads/gap-ep-kitapcigi.pdf>, 10.03.2017.

http://www.ysk.gov.tr/ysk/faces/HaberDetay?training_id=YSKPWCN1_4444004534&afrLoop=1471436475905933&afrWindowMode=0&afrWindowId=6gmdtt8gd_37#%40%3F_afrWindowId%3D6gmdtt8gd_37%26_afrLoop%3D1471436475905933%26training_id%3DYSKPWCN1_4444004534%26_afrWindowMode%3D0%26_adf, 10.03.2017.

http://www.ysk.gov.tr/ysk/faces/HaberDetay?training_id=YSKPWCN1_4444009335&afrLoop=1663276870019986&afrWindowMode=0&afrWindowId=176lgilta5_1#%40%3F_afrWindowId%3D176lgilta5_1%26_afrLoop%3D1663276870019986%26training_id%3DYSKPWCN1_4444009335%26_afrWindowMode%3D0%26_adf.ctrl-state%3D176lgilta5_13, 10.03.2017.